

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת נח | תשפ"ו

לחסוך שאלה אחת מיותרת
בבי"ד של מעלה, כדאי גם
ללוות חמשים אלף דולר

הזהירות המופלגת בממון
של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

כי מלאה הארץ חסידים (י"ג)

הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א:
שמעתי מנכד רבינו ר' אשר נ"י: כשרבינו
היה באמריקה [באחד ממסעותיו לחיזוק
יהדות אמריקה] התאכסן בבית ר' שמעון
גליק נ"י, והיה לו בית נפרד בחצרו. באחד
הימים כשיצא לתפלת שחרית שב לפתע על
עקבותיו, שאלו לרבינו מה קרה, והשיב רבינו
שברצונו לראות אם כיבה את כל האורות
בבית האכסניה שלו, והסביר רבינו שזה לא
בית שלו, והוא נתן לי רשות להשתמש, וזה
רק כשאני נמצא ברשותי להדליק האורות,
אף שאין עניות במקום עשירות, אבל אנחנו
צריכים להיות בסדר.

שמעתי מנכד רבינו ר' אשר בן ר"מ שליט"א,
שכשרבינו היה בחו"ל בדירתו של ר' שמעון
גליק נ"י, היתה כניסה לביתו דרך דשא, והיו
שם שבילים בתוך הדשא, והליכה דרך הדשא
ארכה כדקה, וכך רבים הלכו, אבל רבינו הקפיד
ללכת דוקא בשבילים, למרות שהאריך את
הדרך בכמה רגעים, ואמר איך אני אדרוך על

עמוד 2 <<<

זה היה נראה לי קצת מוזר, הסודיות הזאת
אבל הורגלתי שלא לשאול שאלות
ומיהרתי לצעוד לביתו של הרב שך

כשבעל 'שבט הלוי' מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר,
רצה לפגוש במרן הגראי"מ שך זצוק"ל

הוא יכול לבוא לבקר, ומבקש שהרב שך
לא ידע שום דבר על כך. הבחור ענה לי
שנראה לו שזה בסדר גמור, ואני חזרתי
לבית מרן זצ"ל.

כששמע הרב ואזנר, הוא חבש את כובעו,
וביקש ממני שאתלווה אליו לביקור בבית
הרב שך. כמוכן שעשיתי זאת בשמחה רבה,
ובדרך הוא הסביר לי למה יש צורך לשמור
על סודיות.

"לפני שבועיים רציתי לבקר את הרב
שך, שלחתי את אחד הבחורים מהשיבה
שישאל אם אני יכול לבוא לבקר, והרב
שך השיב בשלילה. מאוד התפלאתי, למה
הרב שך לא רוצה לקבל אותי לביקור? לא
עברו כמה דקות, והנה הבחור הזה, מגיע
במרצה ואומר לי שהוא רואה את הרב שך
מגיע בכבודו ובעצמו אלי. חרדתי לכבודו
ומיהרתי לצאת לקראתו, אבל הוא כבר היה
במדרגות של הבית שלי... ואמרתי לו שלא
רציתי חלילה להטריח אותו שיבוא לבקר
אצלי. אבל הרב שך ענה לי שהוא הבין טוב
מאוד את הכוונה שלי, והוא החליט להפוך
את היוצרות. "כשהמרא דאתרא רוצה לדבר
עם אחד ה'בעלבתים' בשכונה", הוא אמר,
"מי צריך לבוא למי, המרא דאתרא אל
ה'בעלבת', או ה'בעלבת' אל המרא דאתרא?
לכן באתי אני לבית המרא דאתרא".

"אז הבנתי שאין מנוס אלא להגיע בלי
שהוא ידע מראש על כוונתי לעשות זאת".

נח איש צדיק (י"ט)

הרה"ח רבי חיים אברהם ויזל שליט"א,
המשגיח של ישיבת 'חכמי לובלין', סיפר
סיפור יחודי שאירע לו עם בעל 'שבט
הלוי' מרן הגאון הגדול רבי שמואל הלוי
ואזנר זצ"ל.

יום אחד ביקש ממני מרן זצ"ל בקשה
חרیגה מאוד: "אני רוצה שתעלה לבית של
הרב שך ותשאל את אנשי הבית, אם אני
יכול לבוא עכשיו לבקר אותו, אבל תדאג
שהוא לא יראה אותך".

זה היה נראה לי קצת מוזר, הסודיות
הזאת, אבל הורגלתי שלא לשאול שאלות,
ומיהרתי לצעוד לביתו של הרב שך. נקשתי
בדלת, וכשאחד הבחורים פתח לי את הדלת,
סימנתי לו שיצא החוצה. אמרתי לו שאני
מגיע בשליחות הרב ואזנר ששואל אם

הדשא ואולי יתקלקל, עד שר' שמעון גליק הוצרך לומר לו שיכול ללכת על הדשא עצמו.

וראה בכך רבינו אות משמים

שמעתי מנכד רבינו רא"ש נ"י, ששמע מרבינו בזמנו שגנבו את הכסף מהמגירה בארון של רבינו, והיו שם כספים שאנשים אחרים הפקידו אצל רבינו, וכן כסף פרטי של רבינו, ובכסף הפרטי של רבינו לא נגעו, התבטא רבינו ואמר: ב"ה אף פעם לא גזלתי כסף [וראה בכך רבינו אות משמים שלא נגעו בכספו].

סיפר לי הרב ליוש [שהוא ואביו היו מתעסקים בהדפסת ספרי רבינו], שבכל פעם כשהיו מביאים ספר חדש של רבינו היו שותים ביחד "לחיים", ורבינו היה משלם תיכף עד הפרוטה האחרונה. ופעם אחת באו עם ספר חדש, ורבינו היה צריך לשלם להם חמש עשרה אלף ש"ח, ונתן מעטפה עם הכסף, ואמר להם לספור, והיו שם רק שמונת אלפים, ורבינו מאד דאג שצריך לשלם, ואמר שיסדר כסף עד הערב ממקום אחר וכו'.

ומה באמת אירע, שהיו לרבינו שלש מעטפות, באחת - שבעת אלפים ש"ח, ובשניה - שמונת אלפים ש"ח, ושתיים היו מכספו [כי רבינו בשום אופן לא הסכים להשתמש עבור הדפסת ספריו בכסף של אחרים, ובמעטפה השלישית היו כספי צדקה, ורבינו רצה לצרף השבעת אלפים עם השמונת אלפים, ובטעות הניח הכסף במעטפת הצדקה, וכשנודע לו, לא רצה בשום אופן להוציא השבעת אלפים ש"ח ממעטפת הצדקה, וכמה שהוכיחו לו שכסף זה אגוד לעצמו בגומי, ולא היה במעטפה כזה סכום, היה ירא מלהשתמש בזה (עיין ע"ז י"ז ב').

ומיד פנה להרב נויבירט

כותב רי"כ: הזהירות אצלו בממון חבירו היתה עד להפליא, ממון חבירו היה אצלו אש... מפורסם המעשה, שפעם נתנו לו סכום גדול בפורים ע"מ שיתנו לאברך מסויים, והניחו בארון ונגנב משם. ואח"כ חיפש וראה שנעלם, ומיד פנה להרב נויבירט וביקש הלואה ע"מ לפורעה משך כמה חודשים, ונתן לאברך את הסכום, ואמר: מסתמא הייתי פטור, כי אני שומר חנם. אבל לחסוך שאלה אחת מיותרת בבי"ד של מעלה, כדאי גם ללוות חמשים אלף דולר.

ופעם כשחזר מבית החיים, ואחד נטל ידיים, וכיון שאין מוסרים הספל מיד ליד, לא הגישו לרבינו ביד, ואף לא רצה להניח על הרצפה, כדי שלא יצטרך להתכופף, והניחו על מכונית שחנתה שם, ואמר לו רבינו: יש לך רשות להניח הספל על המכונית? ולא נחה דעתו עד שהורידה על הארץ, כך שמעתי

ומוסוליני יתבע אותי לדין תורה...

ופעם שמעתי ממנו בעצמו שאמר שיש לו בחיים שתי גזילות בלבד: האחד - שפעם הביא לו ר' שלמה סובול צ"ל ספר, והיה צריך לשלם לו ולא הספיק, וכבר נפטר. והשנית - שבהיותו באיטליה היה איזה אופן לשלוח דברים בדואר מבלי לשלם עליהם, וכך עשה, והוסיף: את הכסף שהרווחתי לא נטלתי לעצמי, כמדומני שאמר שנתן לנזקקים, אבל מה יהיה? אבוא לעולם האמת, ומוסוליני [מושל איטלי] בעת ההיא יתבע אותי לדין תורה... מה אעשה? וכמה שאמרו לו שזה בגדר טעותו מותרת וכו', לא נחה דעתו.

ואמרתי לעצמי, לפחות את הגזל הראשון אעזור לו לתקן, ובאתי לאחד הבנים של ר' שלמה סובל, ושחתי לו את צערו של הראש ישיבה, ואמר לי אתה יודע כבר כמה פעמים שלח לנו, וכבר מחלנו לו וכו'. גם ראיתי כתוב שאת התשלום על הדואר באיטליה שלח לשלם... וסיפר לי אחד מגדולי התלמידים שרבינו אמר לו שנמנע מלהיות עד בקדושין, כי ירא שמא הוא גזלן ופסול לעדות...

סיפר הגר"ז ברלין שרבינו התאונן בפניו שהוא פסול לעדות כיון שנכשל בגזל, ומנה בפניו שבזמנו שלח מכתב בשוויץ ושכח להדביק בול, ושלחו המכתב וכבר נתחלף שם המדינה ואינו יכול להחזירו, וטען בפניו ר' זאב שזה טעות גוי, שהרי היו צריכים לבדוק ולראות שאין בול ולא לשלוח את המכתב [אבל רבינו לא נתפייס]. ועוד שפעם מכרו תפוזים ליד בית הכנסת ולא היה למוכר עודף, ורבינו אמר לו שהולך להביא כסף קטן, ועד שחזר המוכר כבר עזב את המקום, אמר לו ר' זאב אפשר לעשות דבר לטובת המוכר כגון שיתן את הכסף לצדקה לזכותו של המוכר, ורבינו הוציא כסף פי כמה מהסכום ומסרו לצדקה, והוסיף ר' זאב: בינו נא זאת מה הם החששות של רבינו בגזל.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'צדיק כתמר יפוח')

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

מי שלא ראה את ר' איסר זלמן, תופס את כל התורה שבראשו, ורץ ברחוב אחר התרנגולת במאמץ נואש להשיגה ולתופסה לא ראה פחד אמיתי מעוון גזל מימינו

עמוד ההוראה מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על הזהירות מגזל

כִּי מֵרָאָה הָאֶרֶץ חֲמֵם מִפְּנֵיהֶם (ו' י"ג)

לשלם כסף כדי
שגדול הדור יעבור
בחצרים ויקדש
את ביתם, ולמרות
זאת חשש הקה"י
לאיסור גזל, למרות
שיש כ"כ הרבה
צדדים להיתר ועל
מי לסמוך.
כיוצא בזה מסופר
על מרן החפץ חיים
זצ"ל, שכאשר חזר

כשמדברים על זהירותם של גדולי ישראל מן הגזל, אספר, כי
בימים שלמדתי בת"ת 'עץ חיים' בירושלים, ראיתי כמה החמיר
בענין זה מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, כידוע כמה
היה אותו גאון וצדיק שקוע בלימוד התורה באופן נורא, עד כאשר
בלכתו ברחוב, לא הבחין בחפצים המונחים בדרך, ולא אחת אירע
שנתקל בהם. והנה אירע פעם, שמרוב עומק עיונו, נכנס הגרא"ז
בטעות לחצר ירושלמית, ובפותחו את הדלת, ברח מהם תרנגולת
אחת, והחלה לרוץ במורד הכביש.

מי שלא ראה את ר' איסר זלמן, תופס את כל התורה שבראשו,
ורץ ברחוב אחר התרנגולת במאמץ נואש להשיגה ולתופסה, לא
ראה פחד אמיתי מעוון גזל מימינו. אותו גאון, שחשש שכניסתו
לחצר הבריחה את התרנגולת, הבין שהאחריות לשלומה ולהשבתה
למקומה מוטלת על כתפיו, ולכן לא חס על כבודו ובריאותו,
והתרוצץ אחר התרנגולת כדי להשיבה לחצר.

ופעם אחרת אירע, שבשל עומק עיונו בלימוד, נכנס ר' איסר זלמן
הישר לתוך בור סיד, והצבע הלבן נדבק ונספג בבגדיו. כל אדם
אחר ברגע זה, היה באופן מיידי מגער את בגדיו, ומנסה לנקות אותם
מהסיד שנספג בהם. אך הגרא"ז לא נע ולא זע ממקומו, עד שבעליו
של הבור הגיע והוא ביקש ממנו מחילה על הסיד שנדבק בבגדיו.
אלה הן הנהגות הטובות כל-כולן בבור סיד שאינו מאבד טיפה
מיראת השמים שלו, דרגות נשגבות של קדוש עליון, שגם אם לא
הכל מסוגלים להגיע אליהן, יש ללמוד מכך פרק בהלכות 'דין
פרוטה כדין מאה'.

פעם מן הישיבה לביתו, הבחין שבני הבית בנו עבורו מדרגה, כדי
שיוכל להיכנס יותר בקלות. המדרגה הזו גלשה בכמה סנטימטרים
אל הרחוב, ולכן אמר הח"ח 'לא אכנס לביתי, עד שיתתו את
המדרגה, באופן שלא יהיה בה כל חשש גזל'. אותו צדיק, עמוד
ההלכה של עם ישראל בדורות האחרונים, סירב ליהנות מחשש
גזל, אע"פ שהיה זה גזל מהפולנים...

הרי בוודאי שבציבור שלנו לא מצויים גזלנים וגנבים של ממש,
אבל מאידך יש המוכנים להקל ראש בעניינים 'של מה בכך', של
איזה חוב קטן לחנות או ככר לחם ששאל משכן, וכיו"ב. ואם חז"ל
אמרו שדין פרוטה כדין מאה, אין להוסיף על כך פירושים וביאורים,
פשוטו כמשמעו!

וברצוני להוסיף עצה נפלאה של בעל האפיקי ים זצ"ל, שיש
בכוחה גם למנוע גזל. פעמים רבות יש ויכוחים בין שכנים, בפרט
בענייני ממונות, וקשה לעמוד בזה. ה'אפיקי ים' הציע רעיון נפלא,
שכל אחד יעשה בביתו קופה ויקרא לה 'קופת שלום בית', וישים
בתוכה כל חודש או כל תקופה סכום קטן של כסף, כגון כמה שקלים.
עד שלאט לאט יצטבר שם סכום נכבד, וכל פעם שיתעורר ויכוח
או ריב ומדון בין השכנים, או שיהיה ויכוח אם הוא הזיק או לא,
יהיה לו קל להוציא מקופה זו לצרכים אלו, ולא יהיה הדבר קשה
בעיניו, כי בין כך כסף זה כבר הונח בצד לצורך מטרה זו, ולא עומד
לשימושו הפרטית, ודברי פי חכם חן!

והוא תיקון למה שכתבה התורה על חטא דור המבול, כי מלאה
הארץ חמס, ופירש הספורנו שכולם גוזלים זה את זה, יעו"ש.
והפתרון הוא להקדיש קופת לדברים אלה, וכך יתן מיד את הכסף,
ולא יכשל ח"ו בעוון גזל.

ובעיני ראיתי לפני שנים רבות את מרן הסטייפלער זצ"ל

ובעיני ראיתי לפני שנים רבות את מרן הסטייפלער זצ"ל צועד
ברחוב רבי עקיבא בדרכו לביתו, וכאשר היה צריך לחצות את דרכו
ולהגיע לרחוב אחר, לא נכנס דרך חצרות הבתים, למרות שהיה
בכך משום קיצור-דרך משמעותי, אלא האריך את פסיעותיו והלך
בכביש הראשי, כדי לא להיכנס לחצר חברו שלא ברשות. אחד
מהדיירים שראה זאת, ניגש למרן זצ"ל וביקש ממנו שיעבור דרך
חצר הבית שבו התגורר, אך מרן זצ"ל השיב לו: 'ההסכמה שלך
אינה מועילה, כיון שצריך את הסכמת כל השכנים'. זכורני שבשעתו
התפעלתי מאד ממעשה זה, הרי ברור שכל השכנים היו מוכנים

לפני עשרות שנים כשהייתי באמריקה ושהיתי במחיצת הרה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זצ"ל, סיפרו לי, שבאו כמה עשירים והציעו שברצונם לשלם מכספם "עיתון יומי" לחסידי סאטמאר

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א על הצדיקים והתמימים

נח איש צדיק תמים ה'ה' (י)

ואין לנו מושג עד היכן הקפידה תורה בעוון גזל, שהרי השאלה הראשונה ששואלים אדם לאחר פטירתו בבית דין של מעלה הוא "נשאת ונתת באמונה" – והיינו אם מסחרו ועסקיו בענייני כספים היה באמונה ובנקיות ללא שום חשש סרך גזל.

היה מעורר בבכיות ובדמעות שלישי

זכורני שמו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל היה מעורר בבכיות ובדמעות שלישי בדרשתו קודם נעילה, שבתפילת נעילה מתפללים אנו דווקא להינצל מעוון גזל "למען נחדל מעושק ידינו", ומזה יש להתבונן כמה חמור הוא עוון גזל שבשעה גורלית כל כך מתפללים דווקא על זה, ואמר מו"ר שבחורי ישיבות מדמים שעוון גזל אינו שייך אצלם כי אינם סוחרים בממון, אבל באמת גם בבן תורה שייך גזל מאחר שהישיבות והכוללים מוחזקים על ידי תורמים שכל מטרותם הוא שבני הישיבה או הכולל ישקיעו עצמם בלימוד התורה, ואם בני הישיבה או הכולל מבזבזים את הזמן, הרי הם נתפסים בעוון גזל, שהרי הם אוכלים פיתם מכסף שניתן להם על מנת שיעסקו בתורה, וזעק שמשפטי ה' תהום רבה, ועכשיו כשדנים אותנו בשמים נקבל על עצמנו ללמוד כפי האפשר ולא לבזבז שעות לחינם.

מדוע נענש נח כל כך על שאיחר מזונותיו של הארי

וַיִּשְׁאַר אַךְ נֹחַ וְאַשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּכָה (י).

"היה גונח וכוהה דם מטורח הבהמות והחיות, ויש אומרים שאיחר מזונות הארי והכישו". (רש"י)
"פעם אחד שהה נח לזון את הארי, הכישו הארי ויצא צולע, ועליו נאמר (משלי י"א), הן צדיק בארץ ישולם". (תנחומא)
הנה ממה שהביאו חז"ל על זה את הפסוק "הן צדיק בארץ ישולם" משמע שהכשת הארי היה בגדר עונש לנח על שאיחר את מזונות הארי, וראוי להבין מדוע נענש נח כל כך על שאיחר מזונותיו של הארי פעם אחת, והרי היה טרוד מאוד בהכנת מזונות למאות בהמות וחיות ועופות מידי יום, וכי בעבור חסרון פרט אחד שאירע פעם אחת תוך כדי טרדותיו בקיום כל חובותיו, ראוי לו להיענש כל כך. ופירש בזה מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל, באחת משיחותיו בימי הזעם בשעה שדם ישראל נשפך כמים, שכיון שנח היה מהיחידים שניצלו מהמבול, היה מוטל עליו חוב מיוחד להיזהר מאוד ולהישמר בקיום מצות הבורא [אשר הטיל עליו חיוב לפרנס את

"תמים בדרכיו - עניו ושפל רוח, צדיק במעשיו - בלא חמס". (רש"י שם)

לשון רש"י צריך ביאור, מדוע תפס רש"י דווקא מעלות אלו - ענווה, וזהירות מחמס. עוד צריך ביאור מדוע מעלת נח כצדיק עומדת לו רק מכח היותו עניו ושפל ברכ ונזהר מחמס, ולא מכוח כל שאר המעלות העליונות.

ונראה בביאור הדברים, שצדיק ותמים אמיתי הוא רק מי ששלם בהנהגתו בין אדם לחבירו, ורש"י מנה כאן את יסוד המעלות המביאות את האדם לשלימות בבין אדם לחבירו, והלא הם: ראשית "עניו ושפל ברכ" שהיא יסוד המידות טובות בהנהגת האדם לחבירו, שהעניו ושפל ברכ אמיתי נכנע לכל אחד, ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות, וכ"ש שאינו מעיז פנים להחציף ולעורר מריבות, וזהו יסוד כל המידות טובות, והמעלה השניה היא במעשים טובים, שהנזהר מחמס לא לפגוע בממון חבירו, כ"ש שנזהר גם לא לפגוע בגופו, ובזה הוא נמצא שלם בבין אדם לחבירו בכל צדדיו, הן במידות והן במעשים טובים.

ויש ללמוד מכאן יסוד גדול, שהצדיק והתמים האמיתי הוא רק מי ששלם בבין אדם לחבירו, ויש אנשים שמדמים שמעלת ה"צדיק" תלוירק בהיותו מחמיר באיסורי תורה, או שמאריך בתפילותיו ולומד תורה כל היום, אבל כאן מבואר שמעלת צדיק תלויה בעיקר בהנהגתו בין אדם לחבירו, וכל זמן שהוא פגום בבין אדם לחבירו, או שבשעת מסחרו אינו נזהר בדיני הונאה, אפילו אם הוא "מחמיר" בהנהגותיו כלפי שמיא, עדיין אין עליו שם צדיק, והטעם בזה כי דיני בין אדם לחבירו מוכרחים מצד השכל, וגם לולא התורה היה מוטל עלינו חיוב לקיימם, ולכן מי שפגום בזה הרי הוא פגום בעצמותו שאינו מתנהג כ"איש".

ובעוונותינו הרבים הרבה בני אדם רגילים לזלזל בהלכות שבין אדם לחבירו, ואינם שמים ליבם לחשוב כמה הלכות ופרטי דינים קיימים בזה, ומחמת זה נכשלים בהונאה וגניבת דעת בדרכי המסחר, [כגון שלפעמים מוכר ואינו מודיע שיש איזה פגם וחסרון, או שמשקר ואומר שזהו המחיר הזול ביותר בשוק, או שמשבח המקח שאין כמוהו ודורש מחיר יקר], או בפגיעה בחבירו בדיבור או במעשה, וראוי לדעת שאיסור גניבת דעת הוא גם בעכו"ם, וראוי לקבוע שיעורי תורה לבעלי בתים בהלכות חושן משפט הנוגעים למעשה, כדי שיידעו היאך להתנהג במסחר עם יהודי או גוי או פושעי ישראל, [כל אחד כפי דינו הראוי לו].

תורתו הקדושה של הרבי, וגם לחסידי סאטמאר יהיה בזה תועלת גדולה. אמנם האדמו"ר השיב להם שעליו לעיין בדבר, ובעוד כמה ימים ישיב תשובה. והנה לאחר כמה ימים השיב להם שאינו מסכים לזה, ומשום שמי שקורא עיתונים רגיל לחשוב שהעולם מתנהל על פי טבע, וזה כפירה, וכדי לפתוח עיתון צריך פיקוח מיוחד לראות שיזכירו את שמו של הקב"ה על כל פרט ופרט, אבל הוא לא יכול להיות אחראי על כך. ואמנם עיתון שבועי נצרך כדי שידעו דעת תורה, אבל אם יהיה עיתון בכל יום, עלולים להיכשל בכפירה, כי רק על ידי התבוננות מבינים שאין טבע בעולם והקב"ה הוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, ולכן אינו מסכים לקחת אחריות על עיתון יומי. והעשירים ששמעו כן התפעלו מאוד מגדולתו וחשבוניותיו, שלא עניין אותו כלל פרסום או כבוד אלא אך ורק דעת תורה.

(ביאורים והנהגות)

לתרומות ושותפות בהפצת הגליונות

055-400-77-20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

הבהמות כדי לדאוג לקיומם] בתור הכרת הטוב לקב"ה על שהצילו. ומזה הוציא מו"ר יסוד, שבשעה שמידת הדין מתוחה בעולם, נופל חוב מיוחד ביתר שאת וביתר עוז על הניצולים להישמר מאוד בכל פרט בקיום המצוות, וזעק מו"ר שגם אנחנו אשר הצילנו הקב"ה מתוך מבול של אש במלחמה האיומה, חייבים אנו להיזהר יותר בקיום המצוות ולא ליפול ח"ו בשום חשש נדנוד עבירה.

אמנם בעלי המוסר פירשו בזה באופן אחר, שכיון שלא נשאר אלא ארי אחד בעולם שבו תלוי כל קיום האריות שבעולם, הרי האחריות על נח הייתה בכפל כפליים, ואם איחר את מזונו אין זה אלא מפני שזלזל בגודל האחריות המוטלת עליו ולכן נענש כל כך.

והרופאים שם עמדו מן הצד בהתפעלות עצומה

מבואר כאן שהצדיק מקבל עונשו על חטאו בעולם הזה, וכמו שנאמר "הן צדיק בארץ יושלם", ולכן נח קיבל עונשו בעולם הזה, וטעם הדבר הוא מפני שעונש העולם הבא קשה מאוד, וכנגד מעט ייסורים שסובלים כאן בעולם הזה זוכה האדם להפחית לעצמו הרבה מאוד ייסורים נוראים שהיה סובל אם היה נענש בעולם הבא. ובזכרוני בשעה שבאתי לבקר את הגה"צ רבי מרדכי פגרמנסקי זצ"ל בבית החולים בשכבו על ערש דוי, כאשר סבל הרבה ייסורים, התפלל תפילה נוראה לקב"ה ואמר "ריבוננו של עולם חטאתי לפניך, אני חייב לקבל ייסורים כדי להזדכך, ואני מבקש ממך אם אתה גוזר עלי לתת לי ייסורים, תן לי ייסורים כמה שמגיע לי, אבל תן לי את כל הייסורים כאן בעולם הזה כדי שאזכה לבוא לעולם הבא לאחר זיכוך גמור, נקי ללא רבב חטא, ואל תשאיר לי שום חובות לעולם הבא", והרופאים שם עמדו מן הצד בהתפעלות עצומה איך יכול ילוד אשה לסבול ייסורים נוראים כאלו ברצון.

וסיפרו לי מקורביו שהוא גם לא הסכים לקבל תרופות משככי כאבים (מורפיום) להרגיע את כאבו, כי רצה לקבל ייסורים באהבה כדי שיתכפרו לך עוונותיו ויבוא לעולם העליון בלא חטא, והרופאים עמדו מהצד והשתוממו לראות גבורת נפשו של יהודי מדוכא ובעל ייסורים שמקבל על עצמו ייסורים באהבה ומוכן לקבל על עצמו עוד ייסורים.

לשלם מכספם "עיתון יומי"

כִּי הַשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכָו עַל הָאָרֶץ (י, י"ב)

דע שבדור המבול עיקר ההשחתה היה בהפקרות וזה השפיע על כל העולם כולו לקלקול, ובזמנינו עיקר הקלקול הוא בענייני אמונה - שבעוה"ר תולים את כל הנהגת העולם בטבע ובפוליטיקה ולא בבורא עולם, וזה גם משפיע קלקול שעל ידי זה ח"ו הקב"ה יתנהג עמנו בהנהגת הטבע בלא הנהגה ניסית.

וזכורני מלפני עשרות שנים כשהייתי באמריקה ושהיתי במחיצת הרה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זצ"ל, סיפרו לי באי ביתו, שבאו לפניו כמה עשירים והציעו שברצונם לשלם מכספם "עיתון יומי" לחסידי סאטמאר באופן שהכל יתנהל אך ורק עפ"י דעת תורתו הקדושה של הרבי, ולדבריהם הדבר יועיל ליוסיף לפרסם את דעת

מֶרֶן רַבִּי נִיסִים הַבְּהִיר בִּנְחֻרְצוֹת: אִשְׁלָם מְכִיסֵי הַפְּרָטִי אֶת הַכֹּל. וְהַסְבִּיר: אֵינן לָהֶם זְכוּת לִקְחַת אֶת הַכֶּסֶף. זֶה דּוֹמָה, לְשׁוֹדְדִים שֶׁשָּׁדְדוּ אֶת 'חֶשְׁבוֹן הַבֶּנֶק' שֶׁלִּי.

על זהירותו המופלגת של מרן רבי נסים קרליץ זצוק"ל בענייני ממונות

וְתַמְלָא הָאֶרֶץ חָמֵס

מאת: הרב א. חפץ

וכך הם ישנו על המיטות, אך הוא סירב לקחת את הכסף מהכולל. במשך תשע שנים, הצליח ושילם את כל הסכום שנגזל ממנו על ידי הבנק, עד גמירא.

משהו מריח כאן לא טוב...

מנהל תלמוד תורה תשב"ר הגה"צ ר' משה הלוי (מחותנו של ר' נסים), שלח שליח לר' נסים. כשהוא מספר בדחילו ורחימו: אחד ה'משולחים' הידועים המסייע בחו"ל להשגת כסף לאברכי 'כולל חזון איש', פנה אליו כמנהל חידר תשב"ר, בהצעה להעביר לו סכום כסף גדול לחיידר, שעתיד לקבל מגביר פלוני. וכיון שהאיש ידוע כ'שליח' של ה'כולל', משהו חשוד לו, מדוע הוא לא מעביר את הכסף לכולל? משהו מריח כאן לא טוב...

ר' נסים שמע, את השם של ה'משולח', ואמר מיד: אה, אני יודע באיזה כסף מדובר, תאמר לרבי משה הלוי כי הוא יכול לקחת את הכסף. ומיד סיפר ר' נסים, מה הרקע:

אחד מהנגידים הגדולים מאמריקה, מתכוון להגיע בימים הקרובים לארץ ישראל, ויש לו תוכנית לתת סכום עתק של כסף לאחד המוסדות החסידיים בארץ הקודש. והשליח של הכולל, ידיד של אותו הגביר, ויש לו אפשרות לבקש ממנו שבמקום שיתן את כל הסכום לאותו מוסד, שלפחות עשר אחוז מהסכום או עשרים אחוז, שיתן לכולל חזון איש.

הוא בא אלי עם ההצעה הזו, ואמרתי לו כי אני לא מעוניין בכספים אלו. כי אנחנו עושים 'השתדלות' לגרום לעשירים ונגידים, ש'יחזיקו תורה' בכסף שלהם, אבל הנגיד הזה, בלא"ה נותן את הסכום הזה למוסד החסידי ההוא, אלא שאתה רוצה לעשות 'השתדלות' להעביר את הכסף מהמוסד ההוא אלינו, זה לא בכלל ה'השתדלות' שאנחנו עושים, ואינני רוצה לקחת את הכסף לכולל חזון איש. אבל! הוסיף ר' נסים, זה מותר אין כאן איסור! הוא יכול לקחת את הכסף לחיידר תשב"ר (הנגיד לא סיכם עם המוסד ההוא, על סכומים ולא הבטיח כלום, אין כאן שאלה של 'נדרי מצוה' וכדומה, אלא 'תוכנית רצינית' בעלמא) ולכן ה'שליח' יכול לנווט אותו שיתן חלק מהסכום לאחרים, אלא, שאני לא רציתי לקחת כזה כסף.

כנראה שאותו 'משולח' שידע שחידר תשב"ר זקוק נואשות לכסף, חשב להציע לך את התרומה המדוברת. כאשר רבי משה הלוי זצ"ל שמע את הפרטים, אמר, "אם ר' נסים לא רוצה לקחת גם אני לא אקח את הכסף לתשב"ר". הרעיון ירד לגניזה. גניזת קודש.

בקרבת מקום לכולל חזון איש (רחוב חפץ חיים פינת מהרש"ל) התגורר יהודי חשוב - רבי שמחה ליפשיץ. בצוואתו, הוא תרם את הדירה שלו ל'כולל'.

רשות המיסים ביקשה לגבות מס על העברת הדירה מבעלותו של המנוח לבעלות הכולל. כ-17 אלף לירות עלות המס. חברי הנהלת הכולל התמהמהו מלשלם להם את המס, ניסו למצוא דרך כיצד להימנע מלשלם את המס, כיון שהיה ברור להם שזו טעות, על פי כללי המס אינם חייבים לשלם אותו. אך, לפני שהספיקו לסדר את העניין רשויות המס הוציאו וגבו את כל הכסף מחשבונו הפרטי של ר' נסים (באותם שנים, חלק מניהול כספי הכולל, עבר דרך 'חשבון הבנק' הפרטי שלו).

ר' נסים היה בצער. אבל לא רצה בשום אופן, להשיב לעצמו את הנזק, מכספי הכולל.

הוא הבהיר בנחרצות: אשלם מכיסי הפרטי את הכל. וגם הסביר: אין להם זכות לקחת את הכסף. ולכן, למה הדבר דומה, לשודדים ששדדו את 'חשבון הבנק' שלי. ואם כן, ה'כולל' לא צריך לשלם את מה ששדדו ממני...

רבי יצחק שינלזון זצ"ל שהיה מגבאי הכולל, הגיע לר' נסים עם כל הסכום בידו כדי שייכניס לבנק שלו, הרי הכולל ימכור את הדירה ויקבל כסף, אז אנא תקחו את הכסף שגבו מהבנק שלכם, אך ר' נסים עמד על דעתו הטהורה ולא רצה לקחת פרוטה והתבטא שוב: "באו גזלנים ולקחו ממני, וא"כ ההפסד הוא שלי..."

באותה תקופה, לעצמו הסתפק ראש הכולל ב'תמיכה חודשית' כמו של אברך רגיל. הציע לו רבי יצחק שלפחות מכאן ואילך, בשנה הקרובה יקח 'תמיכה' כמו ראש כולל, אך הוא מיאן. רבי יצחק הציע לו הצעה נוספת, שכיון שבעבר היתה תקופה שלא לקח כלל כסף מהכולל, אפילו לא המלגה הניתנת לכל אברך, אז שייחשב כעת את כל החודשים ההם ויקח מהכולל סכום שווה. אך גם לרעיון הזה מיאן. שדדו אותי ואין לי לקחת את השוד מכספי הכולל.

ציין רבי יצחק שיינלזון זצ"ל ואמר לבנו רבי נחום שליט"א: דע לך, כי בימים ההם, שנאלץ לשלם את המס על הדירה, הקושי הכלכלי האישי של ר' נסים היה קשה מאד, עד שידעתי כי אין לו כסף לרכוש סדינים שנצרכו למיטות בבית, והרבנית הצדקנית ע"ה השיגה שקי קמח גדולים ריקים, והניחה אותם במקום סדינים

ויהי היום, הגדול. ר' נסים הסכים לקבל על עצמו את עול הרבנות בשכונת 'רמת אהרון' בבני ברק.

בניית השכונה הסתיימה והאכלוס החל, ובני משפחת הרב החלו להעביר חפצים מהדירה הוותיקה שלהם ברחוב בלוי 5 בבני ברק, לדירה החדשה בשכונת 'רמת אהרון'.

ערב קודם לכן, הרב ביקש מבנו רבי ישעי' שליט"א שיבא לסייע לו בשני דברים: בקביעת מזוזות ובעשיית ה'זכר לחורבן' בבית החדש, להכין את שניהם לפני הכניסה למגורים.

הבן הגיע. המזוזות היו כבר מוכנות על השולחן. הבן הביא 'שפכטל' כדי לגרד את הטיח שבקיר ל'זכר לחורבן'. ומשום מה אביו לא התפנה אליו, הוא חיפש משהו בארגזים המועטים שכבר הגיעו. חיפש בהם 'בלנק' רשמי עם שמו ורבנותו. חיפש עד שמצא. ואז הוציא מהכיס עט. התיישב לכתוב. הבן שהגיע במיוחד והיה טרוד בהעברת הדירה, לא הבין מה קורה, מדוע בדיוק ברגעים הללו, שכל כך היה חשוב לאבא שיבוא לסייע לו, והנה הוא מתיישב לכתוב... מה קורה שם בדף, שכל כך דחוף לכתוב לפני קביעת המזוזות?! הוא המתין ביראת כבוד. ואז כשהאב סיים לכתוב בריכוז רב, קרא לבנו שליט"א והראה לו את מה שכתב.

היה כתוב שם. אני ש"י נסים ב"ר נחום מאיר (מספר זהות), מודיע בזאת כי הדירה ברחוב רבי מאיר 6 אליה אני נכנס לגור היום. התאריך... הדירה אינה שלי. רק שליש מהדירה הוא שלי. שני השליש האחרים שייכים לציבור.

ואז, נעמד ברגשי קודש והחל במצוות עשה של קביעת המזוזות. כי רק עכשיו אפשר להתאכלס בדירה. רק כשאין שום צד לטעות, שבעתיד הרחוק לא יקרה איזה שהוא טעות ממונית, שחלילה לא יהיה מי מצאצאיו שבטעות ובשגגה יחשוב שהדירה כולה שלי. לא! הדירה לא כולה שלי, דעו נא בנים יקרים.

אחרי כשעה מסר את הדף ל'מזכיר בית הדין' רבי שמואל הרשקוביץ, ואמר לו בחיוך, כיון ששני שלישי לא שייך לי, אם יקרה, וימונה רב אחר תחתי, יש אפשרות מצד הדין להוציא אותי מהדירה, ולתתה לרב האחר, שיבוא תמורת.

כמה פעמים ניגשו אליו השכנים

כאשר הגיע להתגורר ברמת אהרון כרב השכונה, התגלעה שאלה יום יומית, ממונית, של 'דריסת רגל'.

האפשרות הקצרה להגיע לבית הכנסת המרכזי של השכונה, הייתה לעבור דרך החניה שבין שני בנייני מגורים, לחצות דרכה ולקצר את הדרך, האפשרות השניה הייתה להקיף ולהאריך את הדרך בכחמישים אחוז. רוב תושבי האזור קיצרו ועברו דרך החנייה והחצר, ובכך חסכו זמן, כוח וטרחה, בחום ובקור. אך הרב לא עבר בשום אופן. גם בזמני חולשה לא העז לעבור דרך החצר, ולמרות שאמרו לו כי השכנים אינם מקפידים. באומרו: אני חושש שמא השכנים לא מסכימים בלב שלם אלא מפני כבודי. וגם אם יסכימו לי, אחרים ילמדו ממני, ולהם אין רשות.

כיון שראו את טרחתו באריכות הדרך, כמה פעמים ניגשו אליו השכנים מהבניינים הללו ואמרו לו כי הם נותנים לו רשות לעבור דרך החצר. אך המשיך לטרות מאד בהליכתו, גם אחרי האירוע מוחי שלקה בו ואחרי התקפת הלב. כשנחלש עוד יותר, והיה ברור, כי השכנים מרחמים עליו עד מאד, וכעת אפשר שיסכימו בלב שלם, נענה למנות שליח שיגש אישית לכל שכן מהמתגוררים בשני הבניינים שביניהם יש את המעבר, ויבקש רשות (מפי השמועה, כי הבקשה הייתה - 'רשות כללית' לא רק לו, אלא גם לכולם, כי הרי ילמדו ממנו).

יום אחד, אחרי שכבר קיבל רשות, אחד השכנים הניח על מקום המעבר פסולת בניה, וכדי לעבור, היה צורך לפסוע כעשרה פסיעות הצידה/ימינה לתוך החצר, כדי לעקוף את המכולה עם הפסולת, ולשוב לדרך הישירה מול בית הכנסת. הוא מיאן להיכנס אלא הסב את הדרך (כרבע שעה הליכה בשבילו בימים ההם).

(קטעים מלוקטים מתוך הספר המרתק והמומלץ ביותר 'מילה בסלע')

לעילוי נשמת

הרה"ג

ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש
מונסי ניו יורק

נלב"ע ח"י סיון תשע"ז
ת.נ.צ.ב.ה

אחד הנכדים שאל: סבא נבחן פעם על הש"ס אצל מישהו? אמר לו רבינו זצ"ל: הקב"ה עשה איתי חסד שלא בחנו אותי, אחרת היו בושות גדולות, היו רואים שאני לא יודע כלום.

הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א על מידת הענווה של מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זיע"א

בִּי אֶתָּה רְאִיתִי צָדִיק כְּפָנֵי בְּדוּר הַזֶּה

אני יכול להעיד שראיתי כמה פעמים אנשים שהיו באים לרבינו זצ"ל על פחדים שונים, היה פעם חתן שאמר שמפחד להתחתן. אמר לו רבינו זצ"ל, "ממצוות אתה פוחד? מעבירה צריך לפחד". המושג פחד צריך להיות רק מחטאים, כפי שרבינו זצ"ל כתב בספרו "ארחות יושר" בפרק פחד, כתוב בפסוק "פחדו בציון חטאים", פחד צריך להיות מעבירות בלבד.

כשצריך לומר תפילת הדרך, רבינו יתעורר מעצמו

רבי יצחק שאול שליט"א הצטרף לרבינו זצ"ל לנסיעה לירושלים והנהג היה רבי נפתלי ניימן זצ"ל, גיסו של הרה"ג רבי אברהם ישעיהו אפשטיין שליט"א. רבינו זצ"ל נמנם בנסיעה, רבי נפתלי אמר לרבי יצחק שאול, "תראה שכאשר נגיע למקום שצריך לומר תפילת הדרך, רבינו יתעורר מעצמו", וכך הווה, איך שהגיעו למקום שצריך לומר תפילת הדרך רבינו התעורר לבד ואמר תפילת הדרך... סיפרנו את המעשה הזה לרב אפשטיין שליט"א ואמר, "פשוט ככה, תמיד זה ככה..."

עכשיו אני מבין למה לר' חיים יש כזה אהדה בכל העולם

פעם אמר לי מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל שבעל גאווה אינו מסוגל אפילו לשמוע ממישהו אחר סברא אחרת ממה שהוא אומר. סיפרתי למרן זצ"ל שבדיקו יום קודם הייתי אצל מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל וכל כך התפעלתי ממה שראיתי: הגיע מכתב עם כמה הערות על ספר 'שקל הקודש' מאברך צעיר. מרן זצ"ל ראה את הערות ומאוד נהנה ועל כמה מהן אחז שהכותב צודק ואמר שיתקן בספר להדפסה הבאה.

היו שם לא יותר מארבעה - חמישה תיקונים, אך רבינו זצ"ל הרגיש הכרת הטוב כה גדולה לכותב ההערות ואמר: "מגיע לו יישר כח", הוסיף רבינו זצ"ל עוד שורה בהקדמה לספר במהדורה הבאה וכך כתב: "יישר כח להרב ר' שמשון דינר שליט"א שכתב הערות על הספר, חלקם תיקנו בהוצאה זו".

מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל שמע את הדברים והתפעל ביותר. הוא אמר לי: "עכשיו אני מבין למה לר' חיים יש כזה אהדה בכל העולם, בגלל שהוא עניו, וכתוב 'לענווים יתן חן', לכן יש לו כזה חן בעולם!"

לרבינו זצ"ל היה ידיד נפש עוד מפינסק, הגאון רבי בערל ויינטרוב.

יש ווארט חסידי האומר, "ונח מצא חן בעיני ד'", כי "את האלוקים התהלך נח", הוא לא התהלך רגע אחד בלי האלוקים ולכן מצא חן. אצל רבינו זצ"ל היו רואים כל כך בחוש כיצד לרגע אין שום היסח הדעת מהתורה, מהשולחן ערוך, מהתפילה, מבין אדם לחבירו, כל הדברים.

לפני מספר שנים כאשר אושפז רבינו זצ"ל במרכז הרפואי 'מעייני הישועה', תוך רגע אחד נהפך חדרו של רבינו לספריה של בבלי וירושלמי וכו'. הגיע מנהל המחלקה ושאל מה זה הדבר הזה, זו מחלקת טיפול נמרץ. אמרו לו, אם רבינו זצ"ל כאן, זה חלק ממנו, לא שייך כלל להפריד את הספרים ממנו. כל מקום שהולך, בית מדרשו עמו. כמה הדברים הללו מחייבים כל אחד מאיתנו.

בכל פעם שהיו באים לקחת דם מרבינו זצ"ל, כאשר רק החלו להרים את שריוול החולצה עצר רבינו זצ"ל ושאל אם זה לא יפריע לתפילין. השאלה הראשונה כשנוגעים לו ביד.

מעשה דומה ראינו גם אצל מחותנו, רבן של ישראל מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, באחד מאשפוזיו במעייני הישועה, בגילו המופלג, סירב לבקשת הרופאים ללבוש את בגד בית החולים וזאת למרות שמרן זצוק"ל לא היה מתעקש על דברים כאלה.

כשהרופאים יצאו שאל נכדו מדוע סירב. אמר רבינו זצוק"ל, "אני יודע שזה בית חולים דתי, אבל תגיד לי את האמת, אין בזה חשש של שעטנז? אם אתה יודע מידיעה שזה בסדר גמור, אני לובש את זה".

להחזיק ראש בכזה פרט עדין, בזמן חולשה באשפוז בבית חולים ובגיל מופלג! אלו דברים נשגבים ונעלים.

הפחד הגדול מהקב"ה מביא לכך שאין לו פחד מדברים אחרים

רבינו זצ"ל קיים את כל השולחן ערוך, אין סעיף קטן אחד שלא קיים עם יראת השמים המופלגת שלו. כיצד ניתן להסביר את הרוגע השורה עליו כשהוא אף היה מרגיע את כולם.

חז"ל מביאים משל נפלא שכאשר אדם רואה זאב הפחד שאוחזו כה גדול שהוא מבליע את הפחדים הקטנים. רבינו זצ"ל היה מזכיר תמיד את החז"ל הזה, את הפחד הגדול מהקב"ה שהחסיד בעל 'חובת הלבבות' היה אומר, שמעביר את הפחד מדברים אחרים. הפחד הגדול מהקב"ה מביא לכך שאין לו פחד מדברים אחרים.

יש עוד הרבה ת"ח גדולים במה זה תלוי מה הסוד של הדבר. הרב חשב וחשב ואמר לי: ענווה.

גם כמה פעמים שמעתי מהגראי"ל שטיינמן זצ"ל ונראה לי גם מהרב, לא זוכר אם מעצמו או בשם החיד"א שבדורו של ה'בית יוסף' היו עוד שלושה אנשים שקראו להם יוסף ויכלו לזכות לחבר את החיבור של שו"ע, ולמה הב"י זכה לחבר את החיבור הזה בגלל הענווה שהייתה לו. נדמה לי שאמר בשם החיד"א.

הוסיף הגראי"ל הסיבה שאין בית מדרש בעולם שלא לומדים 'משנה ברורה', הוא זכה שהלכה כמותו חוץ מכל המעלות שהיה לחפץ חיים זה בגלל הענווה שהייתה לו.

הרב זצ"ל אמר לי יש חז"ל שאנשים ענווים הם יקומו ראשונים בתחיית המתים.

עוד אמר לי רבינו: יש פירוש מהרבי רב העשיל כתוב על פי מה שכתוב בתרגום יונתן - כד חזי משה ענוה של יהושע קרא לו יהושע. הרבי רב העשיל אומר כך שמעתי שהמבי"ט אומר שיקומו לתחיית המתים לפי סדר א"ב, בזה שהוסיף לו י לכאורה אחר את הזמן שיקום לתחיית המתים, אלא היות וענווים יקומו ראשונים לתחיית המתים לא הפסיד בזה. כין שראה את הענווה של יהושע יכל להוסיף לו את האות י.

אישתי סיפרה לי ביום אחד שהסבתא שלה הרבנית לפני הרבה סיפרה לה לפי תומה, שהרב חזר מחתונה ושאל את הרבנית שזכור לו שתמיד בחתונות היו שרים 'עוד ישמע' מה קרה בתקופה האחרונה החליפו את השיר ושרים 'ימים', שאל ממש בשיא התמימות!

ולסיום: למה ניצל נח

רבינו הראה דברי התנא דבי אליהו רבה פט"ז אות א' [שהטעם שנח ניצל מהמבול כיון שהוא כיבד גם את אבי אביו] וז"ל: פעם אחת הייתי יושב בבית המדרש הגדול שבירושלים ובא תלמיד אחד ושאל וכו' מפני מה נשתנו דורות ראשונים מכל הדורות כולם שרבו ימיהם והאריכו ימים ושנים, וכו' בא נח לעולם וכו' והיה זן את אבי אביו וכל אבותיו שהיו באותה שעה, וכו' ע"ש דברים נפלאים.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'להידבק')

לפני שנים רבות הגיע פעם בראש השנה לבקש ברכה. רבינו זצ"ל הביט עליו ואמר לו: "אתה בא אלי לבקש ברכות? אתה הרי מכיר אותי, אתה יודע את האמת".

אמר לי הגאון רבי יצחק שאול שליט"א, דברים המבטאים מאוד את הענווה המופלגת של רבינו זצ"ל, התייחסותו המיוחדת הן בעל פה והן במכתבים בלימוד לכל ילד, לא משנה הגיל. כל מי שפונה בשאלה מקבל יחס נפלא, דבר שהוא מדהים לראותו.

תגיד לי, הוא נורמאלי?

פעם בא יהודי להחתים את רבינו זצ"ל על מכתב צדקה לפני שנסע לאמריקה. הייתי בחדר באותו הזמן ולאחר שיצא רבינו זצ"ל קרא לי ושאל: "אתה מכיר את האיש הזה? שאלתי, למה סבא שואל? אמר לי רבינו זצ"ל, "תגיד לי, הוא נורמאלי? הוא נוסע לאמריקה ומחתים אותי, מישהו מכיר אותי? פה ברחוב לא כולם מכירים אותי, אז באמריקה...". רבינו זצ"ל היה בטוח שהוא לא נורמאלי...

אתה מדבר דברי ליצנות

בשבוע שעבר בחילופי דברים שהיו עם רבינו זצ"ל, אמרתי "מכל העולם מצפים למוצא פיו של סבא". אמר לי רבינו זצ"ל, "למה אתה מדבר דברי ליצנות". הדברים נאמרו ממש ברצינות. וכך בכל פעם שמישהו היה מנסה לומר דבר כזה. התגובה של רבינו זצ"ל, "למה אתה מדבר דברי ליצנות".

הקב"ה עשה איתי חסד שלא בחנו אותי

בקבלות קהל כאשר אנשים מבקשים ברכה ליראת שמים, היה אומר להם רבינו זצ"ל מיד: "גם אני צריך את הברכה הזו"... לא פעם היו מבקשים מרבינו זצ"ל ברכה לאהבת תורה וגם על זה היה אומר רבינו זצ"ל: "זה ברכה שגם אני צריך". כידוע, רבינו זצ"ל לא היה מדבר סתם, כל מילה מדודה. באחד מסיומי המסכתות שרבינו זצ"ל עשה בבית, אחד הנכדים ניצל את ההזדמנות ושאל: סבא פעם נבחן על הש"ס אצל מישהו?

אמר לו רבינו זצ"ל: "הקב"ה עשה איתי חסד שלא בחנו אותי, אחרת היו בושות גדולות, היו רואים שאני לא יודע כלום". והוסיף וסיפר: "פעם בישיבת תפארת ציון ה'חזון איש' הגיע לבחון אותנו ומרוב התרגשות לא ידעתי כלום". וזה דבר עצום ומדהים, על אף שרבינו זצ"ל היה כה קרוב לדודו ורבו המובהק מרן החזון איש, הרי הם גרו אצלו ורבינו זצ"ל גדל על ברכיו, למרות זאת כל כך התרגש.

לאחרונה החליפו את השיר לימים

פעם שאלתי את הרב דבר שמאוד הטריד אותי: רואים במשך הדורות הרבה ת"ח גדולים ממש ופתאום אחד שבכלל לא בהכרח שחשבו עליו הוא נהיה גדול הדור וכל הציבור נדחף אחריו ולכאורה

מעשה בבחור שלא חש בטוב, משבא לפני הרופא נשאל הבחור מדוע הוא מעשן... ענה הבחור, מעולם לא הכנסתי ציגערעט'ל (סיגריה) לפי. אמר לו הרופא, הרי כל ה'ריאות' שלך שחורות

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על האדם 'לסגור' עצמו מכל השפעה רעה

עֲשֵׂה לָךְ תַּכְתּוֹ עֲצֵי נָפֶר

למשך ארבעים יום וארבעים לילה שם למד את כל התורה מפי הגבורה, אף אני כמוהו, ובעוד עיניו עצומות וכולו שקוע בדמיון ראה את עצמו יוצא מ'כדור העולם'... והריהו כבר עובר בסמוך לגלגל חמה... ומרגיש את חום השמש הלוהטת כאש... ועולה ומתעלה עד שהגיע סוף סוף לשמים ממעל... לפתע נזכר שבאותם ארבעים יום קיים משה רבינו בעצמו 'לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי' ונפל מורך בלבבו, בחשבו, כיצד אוכל לעמוד ללא אכילה במשך ארבעים יום רצופים... אפילו חתיכת לחם לא יכנס לפי... ומיד, משהתאווה ללחם הרגיש שנופל הוא מכל מדרגותיו העצומים, ויחרד אל ליבו, כי נזכר במאמר חז"ל (אוצר המדרשים, מדרש כונן) 'שהקב"ה ברא את עולמו שליש ים שליש מדבר ושלש מקום ישוב', ושמא יפול לים, החל מעתיר בתפילה ובתחנונים, הושיעני אלוקים לבל אפול לימים רבים אדירים ולא ישאר ממני שריד ופליט, כמו כן ביקש, אנא ה' הצילני שלא אפול במדבר כי אמות בצמא וברעב... הוסיף עוד לבקש 'אנא ה' הצליחה נא' שאפול בבני ברק סמוך לביתי ולא בעכו... עד שהרגיש שהוא יושב על הכסא... וכל נפילתו משמי שמים עד לארץ מתחת, אירעה לו כי לא היה בידו לוותר על הלחם.

כיו"ב, פעמים שאנו מתעלים במעלות טובות, כל חד וחד לפום דרגא דיליה ע"י 'התעוררות' שהעיר הקב"ה בקרבו, והדברים אמורים ביותר כעבור 'ירח האיתנים', ימים הנוראים וימי החג בהם כל אחד ואחד התעורר והתרומם לפי מצבו ועניינו, ועלינו להיזהר מאד שלא נישאר לעמוד באותו מקום כדאשתקד עבור פיסת לחם או מעט מים שקשה לנו לוותר עליהם (ואין הכוונה ל'לחם' דייקא אלא כל אחד וה'לחם' שלו...).

הנה כך שנו חכמים בלשון המשנה (אבות ד) 'ברוך הוא שאין לפניו לא עולה ולא שכיחה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד, ודע שהכל לפי החשבון'. ומבאר החסיד יעב"ץ באופן נורא, שלכאורה תעלה התמיהה על אומרו ש'אין לפניו משוא פנים', והרי עינינו הרואות שיש שנולדו בטבעם ובתכונות נפשם כצדיקים גמורים, כל היום מחשבות ליבם רק לטוב, מלאים באהבת תורה ויראת שמים, גומלי חסדים בעין טובה וברוח נדיבה, ואין בליבם שמץ רוע ורשעות, ואילו לעומתם יש שנולדו מלאים רצון להרע, לעשות רע לשמים ורע לבריות ואין בהם שום חשק לדברים שבקדושה, ומדוע זכו אלו ללב

עדיין מרחשין שפתותינו מכל התקופה הקדושה אשר עברה עלינו לטובה, ורבים אומרים מי יראנו טוב, הן עברו עלינו ימים נעלים קדושים ומרוממים כל כך, ואיככה נוכל להמשיך את ה'הייליגע טעג' (-הימים הקדושים) לימים הבאים עלינו לטובה.

אלא, שזה עתה 'הרעשנו עולמות' בתקיעת שופר הבוקע רקיעים ומהפך את כל העולמות, וכדאיתא במדרש (ויק"ר) 'בשעה שישאל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה, עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים', ואין לנו שמץ השגה בתוקף פעולת השופר, אלא זאת ידענו כיצד גדולי הדורות נטלו בסילודין ובדמעות שליש את השופר לידיהם לאחר הכנה גדולה ונוראה, וכווננו את כל הכוונות הקדושות והעצומות.

ולכאורה יש להתבונן, והרי שופר זה אינו אלא קרן של 'איל' - 'בהמה גסה', ובעוד הבהמה בחיותה היא בתכלות השפלות, עד שאסור לומר דבר שבקדושה במקום גידולה, אמש היה זה 'מועד' הנוגח בקרניו ומזיק לכל סביבותיו והיום הוא קדוש ונורא... ולכאורה כיצד הפך ה'קרן' ל'שופר'... היאך עלה ונתעלה להיות 'חפצא דקדושה', מה גרם לו להתעלות משפל המדרגה לרום המעלה. אלא, שינוי אחד היה בו מאתמול, אך אתמול היה השופר 'עצם מעצמי' של הבהמה, ועתה ניתק את עצמו ממנה, ושוב אינו בגדר קרן בהמה גסה אלא בגדר שופר קדוש ומקודש. לדידן יאמר, הנה כל אחד יש בו נפש בהמית' המושכת אותו לתאוות רעות ושפלות, אין לו אלא להתנתק מהחלק הבהמי שבו, ומעתה יתקדש כולו כדוגמת השופר... ובזה ימשיך על עצמו את קדושת הימים הנוראים לכל השנה למען ייטב לו כל הימים.

ראה את עצמו יוצא מ'כדור העולם'... והריהו כבר עובר בסמוך לגלגל חמה...

לעומת זה, סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בדרך צחות במתק לשונו, 'מעשה' באיש שלמד ב'משנה תורה' להרמב"ם (הלכות תשובה) 'כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו', ואחזתו התרגשות עצומה, והתבונן בעצמו, אה, אה, אף אני אתעלה להיות כמשה רבינו, החל מתחרט ומתוודה על חטאיו, שב בתשובה שלימה, ובדמיונו החל מרגיש קדושה נפלאה... והרי הוא כבר כמשה, נו, מה עשה משה רבינו, עלה למרום

(קטעים מלוקטים מתוך 'באר הפרשה' נח תשפ"ה)

ג'סי שליט"א סיפר, כי בילדותו הטילו עליו פעם לסדר את אחד החדרים בבית, והתמהמה בעניין. כעבור כמה דקות נדהם לראות את האבא - מרן רבי חיים מטאטא בעצמו את החדר.

הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א על זריזות במצוות

מדוע שרק אני אספוג את ההפסד לבדי

וַיַּעַשׂ נָח כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ (ו' כב)

אספר מעשה שהתרחש בפולין לפני כמה שנים: יהודי עשיר הלווה סכום כסף מכובד ליהודי אחר, וכעבור תקופה הלווה פשט רגל, ולא יכול היה לפרוע את חובו. האדמו"ר הרה"ק בעל ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל היה מעורה בפרטי המקרה, ושלח לבקש מהעשיר שימחל לו על חובו. היה זה סכום גדול מאד, והעשיר התקשה להשלים עם הדבר. הוא שאל את הרבי ביראת-הכבוד: "רבי! מדוע שרק אני אספוג את ההפסד לבדי בעוד כולם יכולים לשאת עימי בעול? הרי יש לו לרבי עשרות אלפי חסידים ומעריצים. אם הוא רק יאמר מילה אחת שכל אחד יתן מחלקו כמה פרוטות לפריעת החוב, כל הסיפור הזה יהיה מאחורינו בזמן מועט?"...

"אדרבה", השיבו ה'אמרי אמת', "זו המצוה שלך! מן השמים זימנו שהיהודי הזה העומד בפני קריסה כלכלית יבוא דווקא אליך לבקש הלוואה, וירד מנכסיו ולא יהיה לו איך לפרוע לך כדי שתמחל לו על החוב, ואיך כל-כך בקל אתה מוכן להפסיד מצוה הבאה מן השמים לפתחך?"...

זו היתה הסברא של נח בכך שבחר להאכיל את כל בעלי החיים בתיבה. אף שיכול היה להתפלל ולבקש שיעשה לו נס נוסף בשרשרת הניסים הגדולה, וכך לחסוך מעצמו עול גדול ומכביד כל-כך. אלא שלא רצה להחמיץ את המצוה הגדולה שהזדמנה לפניו, וזו היתה הזכות שעמדה להם לבסוף לצאת מן התיבה. אלמלא מצות חסד וצדקה זו היו נשארים כל ימיהם בתיבה מבלי לראות אור עולם לעד (כך משמע מדברי חז"ל במדרש תהילים לז).

רבינו הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים' (פרק ז) כותב: "וכן תמצא כל מעשיהם של צדיקים תמיד במהירות... אשר לא יתנו הפסק זמן, לא אל התחלת המצוה ולא אל השלמתה. ותראה שהאדם, אשר תלהט נפשו בעבודת בוראו, ודאי שלא יתעצל בעשיית מצוותיו, אלא תהיה תנועתו כתנועת האש המהירה, כי לא ינוח ולא ישקוט עד אם כילה הדבר להשלימו".

הזכיר לי מעשה שהייתי מעורב בו לפני כארבעים שנה

ידידי הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א, הזכיר לי מעשה שהייתי מעורב בו לפני כארבעים שנה, בו ראיתי את ה'חכם לב' יקח מצוות של מורי חמי שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל:

במדרש תנחומא כאן בפרשה מופיע תיאור נרחב מהנעשה בתיבה: "אמר רב לוי כל אותן שתיים-עשרה חודש לא טעם טעם שינה לא נח ולא בניו, שהיו זקוקים לזון את הבהמה ואת החיה ואת העופות. רבי עקיבא אומר, אפילו שבישתין לפילין וזכויות לנעמיות הכניסו בידן לזון אותן. יש בהמה שאוכלת לשתי שעות בלילה, ויש אוכלת לשלשה. תדע לך שלא טעמו טעם שינה... פעם אחת שהה נח לזון את הארי, הכישו הארי ויצא צולע, שנאמר 'וישאר אך נח'. 'אך' שלא היה שלם, ולא היה כשר להקריב קרבן והקריב שם בנו תחתיו..

הרי מבואר בחז"ל, כי נח ובניו היו כה משועבדים ומסורים לגמול חסד עם בעלי-החיים והבריות, עד שלא טעמו טעם שינה לעיניהם במשך כל זמן שהותם בתיבה.

מרן הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, המשגיח דשיבת 'כנסת חזקיהו' כפר-חסידים, מטיל זרקור מאיר על חשיבות קיום המצוות בהתאמצות ושלמות.

שואל רבי אליהו: הן כל כניסת בעלי-החיים לתיבה היתה בדרך נס ופלא, שלא כדרך הטבע ממש. יודעים דברי הרמב"ן בפרשה שמאריך לפרט את הנס הגדול שבאו כל הבריות שבעולם שתיים שתיים לתיבה. הרי היו חיות רבות וגדולות מאד, כמו פילים וראמים, עופות, דגים ורמשים עד אין מספר, ומכולם אמור היה נח להביא זוגות זוגות לתיבה, ובנוסף את כל צרכיהם ואוכלם. בשום פנים ואופן לא יכולה היתה התיבה להכיל בדרך הטבע כמות כה גדולה של בעלי-חיים. ואם-כן, למה נח ובניו הצטערו כל-כך בתיבה להאכיל את כולם ולא נתנו שינה לעיניהם, הן כשם שבאו לתיבה לבדן בדרך נס כך גם היו מתקיימים בתיבה על פי נס?

אלא הענין הוא, אומר רבי אליהו יסוד נפלא, נח כשנכנס לתיבה ראה לפניו הזדמנות נפלאה לקיים מצוה רבה של 'זהלכת בדרכיו'. מה הקדוש ברוך הוא זן את כל בריותיו מביצי כינים עד קרני ראמים, כך היכולת בידו כעת במשך שתיים-עשרה חודש לזון את כל בריותיו של הקדוש ברוך הוא. הוא ידע שאין זו עבודה פשוטה כלל ועיקר. להתעסק עם חתולים ועכברים, וכל מיני חיות למיניהן במשך שנה שלימה. עם הרבה לכלוך. קומה שלימה של זבל. אך לא רצה לפספס הזדמנות כה נדירה שהזדמנה לידו.

מיד, לא מתעכבים!"...

גיס יגאון רבי יצחק שאול קנייבסקי שליט"א סיפר, כי בילדותו או בבחרותו הטילו עליו פעם לסדר את אחד החדרים בבית, ומשום מה התמהמה ביישום המטלה. כעבור כמה דקות כשחזר אל החדר נדהם לראות את האבא - רבי חיים מטאטא בעצמו את החדר. הוא לא ראה את אביו מעולם מתעסק במשהו מלבד תורה, והביע פליאה. רבי חיים הביט בו ואמר ברכות: "אתה חושב שאינני יודע לטאטא? בבחרותי הייתי רגיל לטאטא את ביתו של ה'חזון איש' כל שבת לפני מנחה..." כך בחיור ובחכמה הוא העביר תוכחה עקיפה כי אם צריך לעשות משהו עושים מיד, ולא מתמהמהים.

(מתוך הספר 'לעשות רצונך' בעריכת הר' בנימין גינזבורג)

היה זה בשנת תשמ"א, רבי אליעזר שליט"א היה עסוק אז במצוה חשובה של הכנסת כלה שהיתה בת תלמיד-חכם. הייתי אז אברך צעיר לאחר החתונה, ואני ורבי אליעזר שליט"א למדנו יחד באותו הכולל, בית מדרש 'אוהל יעקב' בבני-ברק. הוא ניגש אלי וביקש ממנו לסייע לו למטרת המצוה שעסק בה. באותם ימים הייתי סמוך על שולחנו של חותני רבי חיים, ואמרתי לו שאנסה לדבר איתו בנוגע למצוה הזאת. כי פעמים רבות אנשים נותנים לרבי חיים כספי צדקה כדי למסור לנזקקים, ואולי גם כעת נמצאים אצלו כספי צדקה שיוכל למוסרם עבור המצוה.

למעשה לא הזדמן לי לדבר איתו על כך באותו היום, אולם למחרת בבוקר, מיד לאחר תפילת ותיקין, ניגשתי אליו. סיפרתי לו כי בנו של רבי משה טורק, אותו הוא הכיר היטב והעריך מאד, עוסק כעת בדבר מצוה חשובה, ושואל אם הרב יוכל לעזור ולסייע לו. רבי חיים אמר כי אכן מונח אצלו כספי צדקה ובלי נדר ימסור לי אותם בהמשך היום.

ונדהמתי לראות בפתח את חותני רבי חיים בכבודו ובעצמו

והנה כעבור כמה שעות, עוד לפני השעה תשע בבוקר, אני שומע דפיקות בדלת ביתי ברחוב ברסלב בבני-ברק. ניגשתי לפתוח את הדלת, ונדהמתי לראות בפתח את חותני רבי חיים בכבודו ובעצמו. הוא טיפס עד לקומה השלישית בה אני מתגורר, כדי למסור לי סכום כסף נכבד שהיה ברשותו למען המצוה. היה זה בתקופה שההליכה היתה קשה עליו עקב מיחוס ברגליו, ואף על פי כן לא חסך מאמץ וטרחו כדי לטפס ולעלות לביתי.

שאלתי אותו - מה היה נחוץ לשווער לטרוח ולעלות עד אלי, והרי בצהרים אני אמור בעזרת השם לבוא לסעוד ארוחת הצהרים בביתו? והוא לא הבין כלל מה השאלה: "יש לי אפשרות לקיים מצוה ואני אתעכב מלקיימה... התדע עוד כמה מצוות יכולות עוד לבוא עד הצהרים?"...

סיפור זה עשה עלינו רושם כביר בשעתו, ולימד אותנו מושגים של זריזות לדבר מצוה.

זכורני עוד, כי ימים אחדים לאחר שזכיתי לבוא בברית הנישואין עם בתו - רעייתי הרבנית שתחי', עוד לפני שמצאנו דירה למגורים, כבר אמר לי רבי חיים שהוא הזמין אצל סופר מומחה מספר מזוזות לדירה העתידיה שלנו.

כיוצא-בזה, אירע פעם שהייתי בבית חותני, וכשעמדתי לעזוב, הוא שאל אותי - אם אני מתעתד לעבור בדרכי על יד נקודת הדואר ברחוב רשב"ם. השבתי בחיוב, והוא ביקש ממני אם אוכל להניח מכתב הקשור לדבר מצווה כלשהי בדואר, וכמובן הסכמתי בשמחה. אך בפועל התעכבתי מעט לשוחח עם מישהו, ולא עזבתי מיד. לאחר חמש דקות כששם לב שעדיין לא ירדתי הוא קרא ואמר לי בטרונה: "חשבתי שאתה יורד מיד, אבל אם אתה מתעכב אז תחזיר לי את המכתב ואני אלך להניחו בדואר, כי מצוות עושים

אלפי יעדים נתיב אחד!

נתיב פרו - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!
אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלוני שבת בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון!

074-703-5009

נתיבפרו
ככה מצליחים בשטח

יום אחד הוא הפסיק ללכת עם השעון ואז התברר כשמייהר למסירת שיעור, עצר אותו אדם והתחיל לשטוח בפניו את צרותיו ותוך כדי הדברים ר' שלמה הסתכל בשעון לראות מה השעה

אלומות אור מאישיותו הדגולה של הגאון רבי שלמה אסולין זצ"ל

נח איש צדיק תמים תהיה (ו' ט')

להכניס למערכת קול הלשון את שיעוריו, שלא הוקלטו, או שנמצאים בסרטי הקלטה שלא הוכנסו עדיין למערכת.

"אבא אמר לי פעם, סיפר בנו 'תאר לך שאני אגיע לשמים, איך ישמחו לראות מספרים, לדוגמה: שמונים פעמים ספר 'חפץ חיים', ועוד מספר גדול של לימוד כל מסכת - בין גמרא ובין משניות, וככה כל דבר. בטח זה לא משהו שיש שם כל יום".

כדי להכין כ"כ הרבה שיעורים צריך להיות שקוע בתורה ושכל מחשבתו, תהיה אך ורק בתורה. וכדי להבין עד כמה, נוכל להבין מהשאלה שהרב אסולין שאל את מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל.

בני המשפחה מצאו, מכתב שבו כתב הרב זצ"ל בגיל כ"ח, את כל השאלות שהיה שואל בעל פה את מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, ואת התשובות שהיה עונה לו, ואחד השאלות ששאל הוא, איך אפשר להינצל מהרהורי דברי תורה במקומות המטונפין, וז"ל המכתב: שאלתי, עצה להינצל מהרהורי תורה במקומות המטונפין. ואמר לי על אתר, הגמ' במגילה שיבחה אמורא שלא הרהר, וגדולי התנאים לא ניצלו מזה (עיין זבחים קג'), ואמר שזה קשה מאוד, וחייך, ועשה בידו תנועה כאומר שזה דבר קשה. והרי זה מפליא, שבגיל כה צעיר, לא הצליח להינצל ממחשבות של תורה במקומות המטונפין.

אז הוא "מפצה" את עצמו בקריאת המון סיפורי צדיקים

סיפר בן דודו הרה"ג ר' יצחק אזולוס שליט"א: ר' שלמה אמר לי שעשרות שנים כבר אינו קורא עיתונים ולא שומע חדשות, ולא היה מבין איך אפשר לבטל כ"כ הרבה זמן על שטויות והבלים. והיה ממחיש זאת - שהרי אם תיקח עיתון של לפני שבוע או אפילו של אתמול זה לא יעניין אף אחד וזורקים את זה לזבל, זאת אומרת שבקריאת עיתון אתה לוקח את הדבר הכי יקר שיש לאדם בעולם הזה ומתרגם אותו לזבל. אבל אמר שכיון שנפש האדם צריכה קצת שחרור מידי פעם מהסדר הלימוד הקבוע, אז הוא "מפצה" את עצמו בקריאת המון סיפורי צדיקים. איזה מושגים של בן אדם שהכיר אמנם בצורך שלו באיזה פיצוי קטן, אבל במה הוא 'מפצה' את עצמו, עם סיפורי צדיקים.

עוד מספר בנו הרה"ג ר"י שליט"א: סיפר לי שכן שהיה גר בדירה מתחת אבא, שלאחר שהוא עבר דירה עדיין היו מגיעים מכתבים שלו לכתובת הקודמת, ויום אחד אבא הגיע אליו עם

יש אנשים שגם בלי להכיר אותם כשקוראים עליהם ועל מעשיהם מבינים מיד שמדובר באישיות דגולה. וכך קרה לנו בהכנת כתבה זאת. אתה שומע וקורא על מי שלא הכרת כלל קודם, ואומר לעצמך 'מדוע לא זכיתי להכיר אותו בחייו'.

כתבה זו נכתבת על הגאון רבי שלמה אסולין זצ"ל שהשבוע הוא יום הייארצייט השני שלו. רבים שלא הכירוהו ולא שמעו עליו בחיי חיותו, נחשפו לאישיותו הדגולה כשנחשפו לצוואתו המיוחדת שהרעשה, שבו הוא אינו מצווה את בני משפחתו ללמוד עבורו וכך הוא כתב:

'דרך כמה אנשים לכתוב בצוואתם בקשות שיעשו לעילוי נשמתם, ואני לא כן עמדי, כי אם אין די מצער פטירת אביהם וכו' מתוך ייסורי נפש וגוף שצריך להוסיף עליהם צוואות. והצדיקים שביקשו שילמדו לעילוי נשמתם, לא עבורם עשו, אלא למען אנשי דורם שיוכלו להתחבר עליהם ולהיטיב להם. לכן הנני להודיע לכל זרעי אחרי, שמדין אב שמחל על כבודו כבודו מחול, הנני מוחל מראש על כל דבר כיבוד בין בחייו בין לאחר מותו, וכל מי שירצה לעשות דבר מה לעילוי נשמתו יעשה זאת לעילוי נשמתו בהתנדבות ומתוך הרגשה קלה, ולא יתאמץ כלל, בין בלימוד משנה בין בעליה על הציון והדלקת נר לעילוי נשמת, בין בשנה ראשונה בין לאחר מכן'. דברים שלא שומעים..

בטח זה לא משהו שיש שם כל יום

אספנו עבורכם עוד כמה אלומות אור מאישיותו הדגולה במערכת 'קול הלשון', נמצאים רוב שיעוריו, ושם יש יותר מ- 8000 שיעורים בכל מקצועות התורה. ואלו הן: שיעורים על כל פרשיות התורה והמועדים. שיעורים בירושלמי, שיעורים על כל סדרי העין יעקב. שיעורים על הרמב"ם - על כל סדר ספר המצוות, וכן על ספר המדע. שיעורים במדרשים ועוד - מכילתא, ספרי, מדרש תנחומא, תנא דבי אליהו רבה, תנא דבי אליהו זוטא, מדרש רבה, אבות דרבי נתן, מסכת כלה, מסכת דרך ארץ רבה, מסכת דרך ארץ זוטא. שיעורים בקבלה - שיעורים בכל ספרי המוסר - ועוד ועוד ויש עוד אלפי שיעורים שהיה מוסר לפני שהתחילו תלמידיו

כמות של מכתבים ואמר לו שמגיעים מכתבים על שמו לכתובת הקודמת וכדי שהם לא יזרקו הוא שמר אותם ובירר לאן הוא עבר, ועכשיו שהוא איתר את הכתובת החדשה שלו הוא בא להביא לו את המכתבים, ומעתה בע"ה בכל פעם שיהיו מכתבים הוא יביא לו אותם. אותו שכן נדהם מאבא ומיד אמר לו אין צורך אני כבר יבוא לקחת ממך, די לי במה שאתה שומר לי את המכתבים, אבל אבא לא ויתר לו ושכנע אותו שבשבילו זה לא טרחה כי ממילא כל ערב הוא עובר לא רחוק מביתו החדש. וכך היה שפעם בשבוע אבא היה שם לו על ידי דלת ביתו שקית עם מכתבים שהגיעו לכתובת הישנה.

אני ייקח סכום כסף, חמשת אלפים שקל

אחיו הרה"ג ר' יעקב שליט"א סיפר: ר' שלמה סיפר לתלמידיו בשיעור, איך ניתן להינצל ממידת הכעס. וסיפר להם, על רב אחד שהיה לו שכן ששיפץ והרחיב את דירתו, וכדרכו של בנייה, שנגרם נזקים לשכנים, וכן קרה לאותו רב הרבה נזק מהבניה של השכן. ואותו שכן לא שם לב אל מה שקורה בבית הרב. אמר הרב לעצמו, איך אגרום לעצמי שלא לכעוס עליו. אני ייקח סכום כסף, חמשת אלפים שקל, ועד נזק של חמש אלף שקל, אני לא יילך לשכן ויאמר לו על נזקיו, אם אמדוד ויצא הנזק יותר מחמש אלף שקל, אז אני יילך לשכן ויאמר לו על זה. וכך כל זמן הבנייה אני לא יחשוב על הנזק, כי יש לי את הכסף כדי לכסות את הנזק. לבסוף בגמר הבנייה עשה אותו הרב חישוב כמה עלה הנזק, ויצא שהנזק הוא שלושת אלפים שקל. מה עשה הרב עם האלפיים הנותרים. אמר הרב בטח אותו שכן לקח הלוואות כדי לבנות, אלך אליו ויאמר לו שיש לי מעשרות להביא לו. וכך היה, ואותו שכן לא ידע מכל אשר נעשה. הרב בסיפור הזה, היה הרב אסולין צ"ל בעצמו. וכמו שהעידה רעייתו הרבנית הצדקנית תליט"א.

יום אחד הפסיק ללכת עם השעון

סיפר אחיו הרה"ג ר' יעקב אסולין שליט"א: ר' שלמה בצעירותו היה נוהג ללכת עם שעון, יום אחד הפסיק ללכת עם השעון. מה קרה. יום אחד שר' שלמה מיהר לדרכו למסירת שיעור, עצר אותו אדם והתחיל לשטוח בפניו את צרתו ודאגותיו, ור' שלמה מקשיב ועונה ומייעץ כי הטובה עליו. תוך כדי הדברים ר' שלמה הסתכל בשעון לראות מה השעה. והמשיך לייעצו. אחר שנפרדו לשלום, חשב ר' שלמה שמא אותו אדם נפגע שהסתכלתי בשעון תוך כדי הדיבור איתו, וחשב שאני רוצה לגמור כבר את השיחה. ומני אז הפסיק ללכת עם שעון.

והוסיף אחיו שליט"א: הרי זה נורא, לר' שלמה כל דקה היא נצח, כל דקה מחושבת לניצול הזמן למסירת שיעור וללימוד, ובכל אופן היה אדם רגוע ולא לחוץ, ולא החזיק שעון לדעת מה השעה, כדי שח"ו אם יבוא אדם וידבר איתו, שלא יסתכל בטעות בשעון ויחשוב אותו אדם שרוצה לגמור איתו את השיחה. סיפר חתנו הרה"ג ר"ש שליט"א: סיפר לי באחת ההזדמנויות שהיה מלמד בת"ת של הילדים שלו, שהתנהג לא טוב עם הילדים. יום אחד קבל טלפון שמתארגנים ללכת משלחת אל המנהל להתלונן עליו, אז הוא שאל האם דיברו עם הרב"ה, התשובה היתה שלא. הוא אמר אם ככה אני לא הולך, לפי החפץ חיים קודם כל צריך לפנות אליו. לאחמ"כ התקשר לאותו רב ודיבר איתו בעדינות על הענין ואמר שזה הפריע לעוד הורים וחבל שיילכו למנהל. אותו רב"ה זכר את זה שנים ארוכות והכיר טובה גדולה על כך, כיון שהכי קל היה ללכת למנהל ולא לדבר עם הרבה שזה כרוך באי נעימות מסויימת ודורש אומץ, הוא לא התבלבל מהזרם, כל דבר חשב לפי הלכה. זי"ע

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

'מן הראוי להביא כאן את אשר שמעתי, בעת ששהיתי באחד הימים בלונדון, ומסרתי שם שיחת חיזוק לאברכים בליל שישי, ואז סיפרו לי בני המקום, שיש להם 'הסכם' בין בני החבורה'

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א על 'מרחשן שפוטתיה'

מצויים אנו ועומדים בחודש מרחשוון, שעליו מתאמרי משמיה דכמה צדיקים שנקרא שמו כן, מלשון 'מרחשן שפוטתיה' כלומר, ששפוטתינו עדיין מרחשין - מתנועעות ולוחשות צקון לחש מתוך ריבוי התפילות והתחנונים ששפכנו שיח לפני מלך מאזין שוועה, בימי הרחמים והרצון בחודש תשרי שעבר עלינו לטובה, ומשכך, כמה נעלה ומתאים זה הזמן לדבר מענין התפילה - כוחה מעלתה וסגולתה הרבה, למען יתקבלו כל תפילותינו קדם א-ל שומע תפילת כל פה במידה טובה ישועה ורחמים.

איתא בגמ' [ברכות ו'] שהתפילה היא מאותם דברים העומדים ברומם של עולם. וצריכים אנו לדעת שאין לך דבר המקשר ומדבק את האדם לבורא, כמו ריבוי התפילה, כי עיקר חיות האדם תלויה בעבודת התפילה. ומה גם כי

גדול ורם כוחה וסגולתה אף לשדד מערכות, ולשנות סדרי בראשית לעורר רחמים עלאיים, בכדי להוריק שפע ברכות מנווה עליון על האדם המייחל לחסד ה' בתפילתו הנאמנה

וכן הוה עובדא ביהודי אחד, שבנו הקטן היה קם משנתו בכל לילה ובוכה מאין הפוגות, וצועק ומתפחד מפחד בלילות, והאב הנבון לא ידע לשית עצה בנפשו כיצד להרגיע את פחדיו, ויעץ לו אביו לשאול אודות כך אצל אחד מגדולי הדור, והלך ושאל את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, והשיבו בפשטות בדרך שאלה: האם ניסית כבר לפתור הדבר על ידי תפילה? ועצה זו היתה ידועה בכל הדורות לעצה פשוטה וברורה יותר מכל העצות שישנם, ואשרי מי שתופס בעצה זו, ואז ייטב לו ולבני ביתו כל הימים.

וגם התבייש לבוא כך הביתה

ומן הראוי להביא כאן את אשר שמעתי, בעת ששהיתי באחד הימים בלונדון, ומסרתי שם שיחת חיזוק לאברכים בליל שישי, ואז סיפרו לי בני המקום, שיש להם 'הסכם' בין בני החבורה, שבכל ליל שישי כשהם מתוועדים יחדיו, אזי כל מי שיש לו איזה סיפור על השגחה פרטית שהיה לו במשך ימי השבוע, עליו לספר לכולם את דבר המעשה. ואז נעמד אחד האברכים וסיפר, כי באיזה יום מהשבוע לא היה מצוי אצלו כסף בשביל לקנות אוכל לביתו, ולא ידע לשית עצה בנפשו, וגם התבייש לבוא כך הביתה. וישב לו בצד, וידע שיש מצוה של אמונה ובטחון, והתפלל לה' מעומק לבו ונפשו שיעזור לו במצוקתו, והלך לכולל כדרכו כשהוא מלא בבטחון לבל ידח ממנו נידח.

והנה באותו היום בא הראש כולל לחלק להאברכים הזמנות לקראת חתונת בנו, ולכבוד השמחה המתקרבת הכניס לתוך המעטפה תוספת של עשרים יורו... נו.. פנה אל חבריו ואמר: הרואים אתם כיצד בדיוק ביום זה שנגמר לי הכסף, הביא לי ה' כסף ממקום אחר... כי זה הכלל, שבכל פעם שהאדם מחפש את ה', הקב"ה מעמיד עצמו שיראה אותו... וקבלתי מזה גם אני חיזוק גדול, וכל זה ללמדנו בא כי עלינו לכסוף ולהתגעגע לבוא אל שלימות האמונה כי זה תכליתנו ושליחותנו בעולם הזה.

והאיש המשכיל יודע לנכון לראות בכל דבר סימני חכמה, כי כולם מעשי ה' המה, ואין שום דבר בעולם אשר הגיע לכלל בריאה, שלא יראה בו גדלותו ורוממותו יתברך, ואחרי זאת שהאדם מקושר בפנימיות מחשבותיו אל הבורא ברוך הוא על ידי התבוננות בעוצם יכולתו יתברך, בא לו ההרגשה להיות מתפלל מעומק הלב כיון שרוח אלקים בו, ואז כשמוציא דיבור לפני אלקים עולה למעלה ופועל את פעולתו.

והדברים אמורים לכל איש ואיש מזרע ישראל המתפלל מעומק הלב, כיון שיודע בעצמו שאין מעצור לה' מלהשיעו, ורק הוא הא-ל המושיע, אז זוכה ורואה הישועה אף שלא כדרך הטבע, וכך היו מפרשים צדיקי קמאי, את דברי המשנה [ברכות ל:]: חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם למקום, דהיינו, שהיו מתפללים לפני התפילה, שהתפילה תהיה כהוגן ככוונת הלב למקום, ואז הישועה קרובה לבוא.

(קונטרס שפתי חיים)

שאל אותו השופט, "חייל, מה שמך?" והיהודי ענה: "למנצח מזמור לדוד". שאל השופט: "מה הדרגה שלך?" והוא ענה: "יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלוקי יעקב".

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

את האלקים התהלך נח

בזמן שזוכה אדם להנהגה של מדת הרחמים, קל לו ללכת עם הקב"ה. כאשר הבריאות טובה, הפרנסה ברווח ויש נחת מהילדים, לא קשה להיות בעל אמונה. אך הגדלות האמיתית היא לדבוק בקב"ה גם כשמידת הדין שולטת ויש חושך, צרות וקשיים - ובכל זאת היהודי לא מהרהר ולא מערער, ח"ו, אלא דבק בבורא יתברך באמונה ובאהבה. זאת היתה גדלותו של נח - "את האלקים התהלך נח", גם בזמן ששלטה מדת הדין הוא המשיך לדבוק בקב"ה בכל כחו ומאודו. בזכות הנהגה זו הוא זכה להיות "איש צדיק תמים", בזכותה יש קיום לכל העולם, ובזכותה זכה נח לשלש מאות וחמשים שנה של חיים אחרי המבול, ויצאו ממנו שבעים אומות.

סיפר לי רבי צבי נקר (מחבר סדרת הספרים "אמונה שלמה") סיפור ששמע מרב, ששמע מזקן מופלג שהוא בעצמו היה בעל המעשה: כשפרצה מלחמת העולם הראשונה, תפסו השלטונות הרוסיים אותו ואת כל האזרחים שייכלו לתפוס, כדי לשולחם לחזית מול הצבא הגרמני. הצבא הרוסי היה פרימיטיבי וחלש וכלי הנשק של חייליו היו מיושנים. ולא זו בלבד, אלא שרבים מהחיילים לא צוידו כלל בכלי נשק, ונתנו להם רק סכינים וחרבות כדי להילחם מול הגרמנים, שהיו מצוידים במכונות ירייה ובתותחים, והיו טובחים בהם בלי רחם. מה עשו הרוסים? הם השתמשו בחיילים ובאזרחים שלהם כבשר תותחים. הם לקחו קבוצה של עשרת אלפים חיילים ומגויסים טריים, ושלחו אותם להילחם נגד הגרמנים. הם שיערו שהגרמנים יהרגו ששת אלפים או שבעת אלפים מאנשיהם, אבל ארבעת האלפים הנותרים יגיעו אל הגרמנים ויהרגו בהם עם החרבות והסכינים. מובן שרבים מאותם ארבעת אלפים יהרגו אף הם בקרב, אך הם יצליחו לגרום תוך כדי כך לאבדות גם אצל הגרמנים. היהודי בעל המעשה שהה עם עוד אלפי מגויסים שגויסו בעל כרחם. הם עמדו להישלח אל החזית, והמתינו רק לבואו של גנרל שאמור לשאת בפניהם נאום תעמולה נלהב כדי לחזק בהם את המוטיבציה להקריב את עצמם למען רוסיה. אותו יהודי ידע, שאין כמעט ספק שהוא יהרג בתוך שעות ספורות.

הוא החליט להתפלל תפילת מנחה

הוא החליט להתפלל תפילת מנחה, אולי בפעם האחרונה בחייו, ונעמד להתפלל מעומק לבו. הוא לא ראה ולא שמע מה נעשה סביבו. תוך כדי כך הגיע הגנרל, וכלם נעמדו והצדיעו וחלקו לו

כבוד גדול, ורק היהודי עמד בצד ולא התייחס כלל אל הגנרל. הגנרל כעס מאוד. הוא שאג פקודה, ושני חיילים תפסו את היהודי והשליכו אותו לכלא, כדי שישב שם עד שייערך לו משפט צבאי. הוא ידע כי מדובר בגזר דין מוות. ההתנהגות שלו נחשבה כמרד בעיצומה של מלחמה, ובנסיבות כאלו אין סנגורים ואין עורכי דין. רק משפט מוות.

אותו יהודי לא אמר לעצמו ח"ו: 'זו תורה וזה שכרה? עונש מוות על תפילת מנחה?!' אלא אמר לעצמו, 'לא משנה מה אומר או לא אומר לשופט בזמן המשפט, בכל מקרה יהרגו אותי. אני אתפלל לה' גם במהלך המשפט'. כאשר הובא לפני השופט הצבאי, שאל אותו השופט, "חייל, מה שמך?" והיהודי ענה: "למנצח מזמור לדוד". שאל השופט: "מה הדרגה שלך?" והוא ענה: "יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלוקי יעקב". "מה יש לך לומר להגנתך?" והוא אמר: "ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך". אמר השופט: "אין עם מי לדבר... החייל הזה משוגע, חולה נפש! סלקו אותו מכאן, תשלחו אותו לבית חולים לחולי נפש". האיש נשלח לבית החולים לחולי נפש ושהה שם מספר שבועות, ולאחר מכן בדק אותו רופא ואישר שהוא בריא בנפשו. היהודי שוחרר מבית החולים, זכה להינצל מהמלחמה והאריך ימים. וכשהיה מספר את הסיפור לנכדיו ולניניו, היה מוסיף ואומר: "בתחילה - היה נראה כאילו תפילת המנחה עומדת להביא עלי מוות ודאי, אבל באמת התפילה הצילה את חיי, ובזכותה לא נשלחתי לחזית כבשר תותחים, ולא נהרגתי כפי שנהרגו מרבית החיילים שהיו אתי באותה שיחת מוטיבציה של הגנרל..." (שש באמרתך)

(מתוך גליונו של הר' צ'ולק פרשת נח תשפ"ה)

לאחר התפילה, הוא ניגש שוב להגיד 'ישר כח'. אמר לו בעל התפילה אלף ברכות 'ישר כח' שאני מקבל עכשיו לא שווים למילים שלך שאמרת לי לפני התפילה

הגאון הרב בצלאל טרוביץ שליט"א יו"ר ארגון 'נוצרי לשון' על החיים שלפני ואחרי "אהבת חסד"

בביתך: תתייחס יותר יפה לאשתך ולילדים שלך. זה מקום החסד הראשון והחשוב ביותר. אם אתה בחור ישיבה, תתייחס יפה יותר לחברים. אם אתה מגיד שיעור, הבחורים הם הראשונים שנמצאים בידך לעשיית חסד אמיתית. אם אתה עובד בחנות, הלקוחות שלך הם ההזדמנות הכי גדולה לחסד.

וברכת יום טוב למוכר שמכר לך חלב בחנות

בעצם, זה לא משנה מה תפקידך. כל אחד ואחת יכול לעשות חסד ללא גבול מדי יום, תגיד שלום יפה למי שעומד בעמדת השמירה בחיידר, ותודה רבה יפה וברכת יום טוב למוכר שמכר לך חלב בחנות, או הירקן שמכר לך בננות. אין גבול ואין סוף לאפשרויות, 'פתח פיך ויאירו עיניך' הדבר הגדול ביותר שאתה יכול לתת לאדם? **תן הרגשה טובה לשני. זה החסד הכי גדול שיש.**

האדם לא יודע להעריך עד כמה חזקה ערכה של מילה טובה. חייו, עידוד, חיזוק קטן - כמאמר הכתוב 'לבן שיניים מחלב'. ה'חפץ חיים' נתן לנו את המפה לחיים טובים יותר. הלימוד הוא רק ההתחלה. המהפך מתחיל ברגע שאנחנו מבינים שהחסד נמצא בכל מקום, וממתין לנו ליישם אותו, רגע אחרי רגע, מילה אחרי מילה.

אבל האמת ש'אשריכם ישראל' אם מתבוננים מגלים פתאום המון אנשים שעושים חסדים בכל פינה. ביקשתי ממישהו שיספר על מעשי חסד שהוא הבחין בסביבתו והוא סיפר לי 2 דברים קטנים - גדולים.

בבית הכנסת שלהם, יש מישהו שבכל שבת מסתובב בין השולחנות, ומי שלא ארגן לעצמו חומש, מקבל ממנו חומש. וגם, תמיד הסימינייה מכוונת על פרשת השבוע..

ועוד אחד: אדם מבוגר מאוד, שבברכת הלבנה במוצאי שבת, עשה לעצמו מנהג שהוא זה שאוסף את הסידורים וברכוני 'קידוש הלבנה' מכל המתפללים ומחזירים לבית הכנסת. כולם כבר מכירים אותו, ועוד חושבים שעושים לו טובה...

אשריכם ישראל..

תשמעו סיפור מעניין שסיפר לי חבר: לפני תפילת ערבית של ראש השנה, (רק לפני חודש...) אחד המתפללים הבחין שבעל התפילה, למרות ניסיונו, נראה לחוץ. בית הכנסת היה מלא מפה לפה. המתפלל שעמד לידו אמר לו: "מה כבודו בלחץ? הרי אתה מתפלל כאן כבר עשר שנים, ומעולם לא הייתה לך טעות אחת!" בעל התפילה חייך חיוך רחב.

לאחר התפילה, הוא ניגש שוב להגיד 'ישר כח'. אמר לו בעל התפילה אלף ברכות 'ישר כח' שאני מקבל עכשיו לא שווים למילים שלך שאמרת לי לפני התפילה: "המילים שלך לפני התפילה - אין לך מושג מה הן עשו לי..." זהו כוחה של מילה טובה.

אנשים שואלים אותי: למה אתה כ"כ הרבה מדבר על החשיבות של הלימוד בספר שחיבר ה'חפץ חיים', "אהבת חסד"? הרי חסד הוא דבר שכל אחד בד"כ משתדל לעשות, לא?

תשובתי היא מאוד פשוטה: **החיים לפני שלומדים את הספר ואחריו - שונים לגמרי.** הספר עושה מהפך בחייו, בכך שהוא מכוונו מחדש את העדשות שדרכן אנו רואים את העולם. השינוי הגדול ביותר שמתרחש בלימוד הספר "אהבת חסד" הוא שינוי ב**מודעות**. האדם מתחיל לראות את השני ב"עין אחרת". אתה קולט, לפתע, **שיש אנשים חוץ ממך.**

טבע האדם שפעל כל החיים, (יחד עם היצירה"ר שעובד שעות רבות) כשהוא ממוקד על עצמו, בצרכים שלו, בכאב שלו. הלימוד מוציא אותך מהמבט על עצמך ולהביט על השני..

לכן, אני אומר לאנשים בפשטות: **תתחיל לעשות חסדים, והחיים שלך ישתנו.**

החסד מתחיל בבית, לא ב"גמ"ח של אלפי שקלים"

כשאני אומר "לעשות חסדים", רבים חושבים מיד על הקמת מוסדות או על פרויקטים גרנדיוזיים. הם שואלים: "מה אתה מציע לי לפתוח גמ"ח ענק להלוות עשרות אלפי דולרים, או פלטות לשבת?"

ואני עונה שזו טעות יסודית, ואפילו קצת עצת היצר להרפות את האדם. אני אומר לכל אחד, אם רק תתחיל ללמוד את הספר 'אהבת חסד', אתה תראה שהחסד כבר יהיה אוטומטית באופן מידי. ברגע שהמודעות שלך תשתנה, תתחיל להפנים **שהחסד נמצא כאן.**

החסד מתחיל קרוב, בבית ובקרובים אליך. זה אומר:

לְסִיּוּמָא דְגַלְיֹנָא

עורך המדור: אלחנן נתן ליכטיג

וסודו סוד גדול

בסוף תפילת 'שמונה עשרה' אנו אומרים, 'יהיו לרצון' וכו' ולפעמים, בסוף התפילה הכוונה כבר לא בשיא.. כדאי לקרוא את השורות הבאות שמביא ה'משנה ברורה' כתב בסדר היום: "יהיו לרצון" וכו' הוא מסוגל לכמה עניינים: תחילתו יו"ד וסופו יו"ד. תיבותיו יו"ד ועשרה יודי"ן ויש בו מ"ב אותיות וסודו סוד גדול. לכן צריך לאמרו בנחת ולכוון, ומועיל הרבה לקבל תפלתו ולא ישוב ריקם.

יאמרנה אף בלשון אשכנז, רק שיהיה מקירות לבו

אם הסתפקתם על מה כדאי וחשוב להתפלל? הנה בעל ה'חיי אדם' כותב: נכון וראוי לכל אדם להתפלל בכל יום ביחוד על צרכיו ופרנסתו, ושלא ימוש התורה מפיו וזרעו וזרעו זרעו ושיהיו כל יוצאי חלציו עובדי השם באמת, ושלא ימצא ח"ו פסול בזרעו, וכל מה שיודע בליבו שצריך לו. ואם אינו יודע לדבר צחות בלשון-הקודש יאמרנה אף בלשון אשכנז, רק שיהיה מקירות לבו. וטוב יותר לקבוע תפילות על כל העניינים הצריכים לו אחר שסיים כל השמונה-עשרה מלקבעם בברכת שומע תפלה כדי שכשיצטרך לענות קדיש או קדושה יהיה יוכל לענות אחר אמירתו 'יהיו לרצון' לכולי עלמא.

(מ"ב קכב ס"ק ח)

למרבה התדהמה התמלא החסיד בשמחה והחל לרקוד

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א: שמעתי מהגאון החסיד רבי דניאל חיים אלתר שליט"א, בנו של האדמו"ר בעל ה'פני מנחם' מגור זצ"ל, סיפור נפלא על ישיש אחד מחסידי הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל, כשאשר היה כבן שמונים או תשעים הוא מסר את התפילין שלו לבדיקה ונמצא בהם פסול, תיבה חסרה - פסול מעיקרא. הסובבים אותו שיערו בנפשם כי יתכן ומרוב צער ועגמת נפשו יכול הדבר להסתיים חלילה באסון, יהודי שכל כולו במשך כל ימי חייו היה עובד השם ועתה מתברר שלא הניח תפילין מעולם. אולם למרבה התדהמה התמלא החסיד בשמחה והחל לרקוד ולשיר.

כעת חששו הנוכחים להיפר; שמא השתבשה דעתו עליו, ותמהו - לשמחה מה זו עושה? כיצד יתכן שיהא יהודי מאושר שלא הניח תפילין כל ימי חייו?! הסביר להם החסיד באמונה יהודית נוקבת: הן יכולתי חס ושלום לחלוף מעלמא הדין בלא שקיימתי מימי מצוה זו של הנחת תפילין, להיות חלילה וחס בגדר קרקפתא דלא מנח תפילין, ועתה ברחמי המרובים הצילני השם ובימי האחרונים עלי חלד נמצאה הטעות וברוך השם עדיין יש באפשרותי להתחיל ולהניח תפילין כשרים, ויכולני עדיין לקיים המצוה בשלימות, ולא אשמח?!" אלו אנשים גדולים שידעו להעריך את המצוות!

(אוצרותיהם אמלא)

וכשהקיץ אותי באמצע הלילה אמרתי לו שחפץ אני לישון עוד מעט

הגאון רבי אהרן כהן זצ"ל בנו של מרן בעל ה'חפץ חיים' זצוק"ל סיפר: אבי זצ"ל

קיים ושננתם לבניך ממש כמו שכתוב: מימי ילדותי עד יומו האחרון לא זזה ידו מתוך ידי ללמוד עמי כל הימים לרבות הלילות.. וזוכר אני שביום השישי היה סדר הלימודים של אבי זצ"ל עמדי: בבוקר למד אתי מסכת פסחים, בערב אחר סעודת שבת למדנו חומש עם פירוש רש"י ורמב"ן, ואז הלך לישון שתי שעות ואח"כ הקיץ אותי ללמוד עמדי מסכת שבת כל הלילה עד זמן תפלת שחרית. פעם אחת בחורף היה הקור גדול מאוד בבית וכשהקיץ אותי באמצע הלילה אמרתי לו שחפץ אני לישון עוד מעט, אז ענה לי:

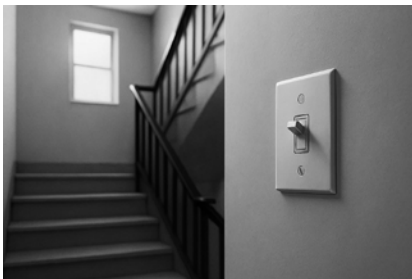
ווי, ווי איז דאס בא דיר רעכט איצטער צו שלאפען? דו פארגעסט גאר, אז עס וועט אמאל קומען אזא לאנגע נאכעט, אז א מענטש וועט זיך קאם דערווארטען, אז מזאל אים אפוועקען פון קבר און געבען אים רשות צו לערנען תורה, און דיר ווילט זיך גאר איצט שלפען... (-האם זה ראוי אצלך עכשיו לישון? אתה שוכח שיבוא פעם כזה לילה ארוך שאדם בקושי יהיה מסוגל עוד לחכות מרוב השתוקקות שיעירו אותן מהקבר ויתנו לו רשות ללמוד תורה, ולך כעת מתחשק לישון...?) הדברים האלה נכנסו עמוק לתוך לבי..

(מתוך 'מאיר עיני ישראל')

רבי אלחנן צבט לי על לחיי

בהיות רבינו מרן הגאון רבי דוב פוברסקי שליט"א כבן שלש נטלו אביו מרן הגאון רבי דוד זצ"ל לשיעורו של הגאון רבי אלחנן וסרמן הי"ד ראש ישיבת אהל תורה בברנוביץ'. השיעור התקיים מידי שבת לעת השקיעה בו מסר רבי אלחנן שיחה לאברכים. שח מרן שליט"א: מכיון שהייתי ילד קטן כיבדו אותי להחזיק את נר ההבדלה, כשהתחלתי ללמוד חומש שאלני רבי אלחנן היודע אתה האם אדם הראשון היה גוי או יהודי. הרהרתי קמעא והשבתי, חייב להיות שהאדם הראשון היה גוי, שכן אם היה יהודי כל צאצאיו היו יהודים, ואילו בעולם ישנם הרבה גויים, מוכח כי אדם הראשון היה גוי, האיר רבי אלחנן וסרמן את פניו אלי בהתפעלות וצבט לי על לחיי.

(מ'בית הבד' נח תשפ"ה)

אחד הבחורים רצה להדליק את החשמל

סיפר כ"ק האדמו"ר מצאנז-זוועהיל זצ"ל מארצות הברית, על מורו ורבו בימי בחרותו, הגאון הגדול רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל: פעם אחת הלכנו, קבוצת תלמידים ביחד עם רבי אברהם זצ"ל, בגשם שוטף עד שגברו הגשמים ונאלצנו להיכנס לבניין מגורים סמוך למצוא מחסה לראשנו. אחד הבחורים רצה להדליק את החשמל בחדר המדרגות, אך רבי אברהם מנע ממנו מלעשות כן, ונימק טעמו: להיכנס לבניין מותר לנו, מדין 'זה נהנה וזה לא חסר', אבל להדליק את האור? הרי זה כבר 'חסר', זה גורם לבעלי הבניין לשלם יותר, לכך אין לנו היתר...

(גליון 'תורה שבכתב' נח תשפ"ה)

אדם שקיבל צ'ק ע"ס מיליון דולר

אדם שהתפלל הרבה בימים נוראים, האם צריך להרבות בתפילה גם היום, הלא הכל נגזר ונחתם בר"ה, ומה יועיל שיבקש היום שוב? תשובה : הנצי"ב וכ"ה ברבי צדוק הכהן, שאפילו שהתפילה בימים נוראים התקבלה, אבל הורונו חז"ל שהדרך לקבל את השפע שנגזר בימים נוראים היא ע"י תפילה, ומביאים ראייה מתפילת אליהו, שאפי' שהקב"ה הבטיח שירד גשם הוצרך אליהו להתפלל ע"כ. והיינו שנגזר עלינו שפע וטוב באם נתפלל.

ורבי שמשון פינקוס מביא משל, לאדם שקיבל צ'ק ע"ס מיליון דולר, אם הוא לא יפדה את הצ'ק לא יהיה לו את הכסף, אז נכון שיש לו כסף אבל בשביל שיוכל להשתמש בו הוא צריך לפדותו. אותו דבר המתנות שקיבלנו בר"ה, בשביל לממש אותן צריך תפילה, כך טבע הקב"ה בבריאה.

שאלה: איזה דבר ראוי להיות שגור על לשוננו בימים אלו לומר בדרכים וכל זמן פנוי? תשובה: לומר פרק צא בתהילים. החזו"א כתב כמה פעמים שזה מציל מהסכנה, ואף הגויים השתמשו בזה ומסופר שבשנות מלחה"ע הראשונה היה גדוד גדול של גויים שאף אחד שם לא נפגע בשל דרישת המפקד לומר מזמור צא מידי יום.

(הרב שלמה קולדצקי, בעלונו תשפ"ד)

הוא עבר בשיקוף, והשוטר הורה לו לעמוד בצד

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א: יהודי אחד סיפר לי, שפעם בהיותו בשדה התעופה בארצות הברית, הוא עבר בשיקוף, והשוטר הורה לו לעמוד בצד. התברר שגילו משהו חשוד במזוודה שלו. אחרי זמן רב שהוא עמד בצד בלי שאף אחד התייחס אליו, הכניסוהו לחדר צדדי, ושם פתחו לו את הכול, אבל הכול... בסופו של דבר התברר שהדבר החשוד היה מטרנה, שאשתו חילקה לפני הטיסה למנות קטנות שהניחה בשיקוף. במכונת השיקוף זה נראה חשוד...

הוא ניסה להיזכר מה היה בטיסות הקודמות, הרי תמיד אשתו נהגה להכין את המטרנה בשיקוף קטנות. הוא נזכר שבכל פעם המטרנה היתה בתיק הקטן שבידיו, והוא היה מראה אותו לפקיד. הפקיד ראה שזה מטרנה. רק הפעם, שהניח אותה במזוודה - חשדו בו שהוא מבריק חומר חשוד.

מהסיפור הזה ניתן ללמוד... אם אדם בא לקב"ה ומודה בפה מלא: רבונו של עולם, כך וכך עשיתי, זה מה שיש לי בידיים, במקרה כזה יש על מה לדבר, אפשר להעביר אותו הלאה. אבל אם בן אדם מנסה להסתיר - זה כבר סיפור אחר לגמרי. כאן עלולים לערוך עליו חיפוש מעמיק, ומי יודע מה יעלה בגורלו...

(מתוך 'ומתוק האור' סדר תפילותינו)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

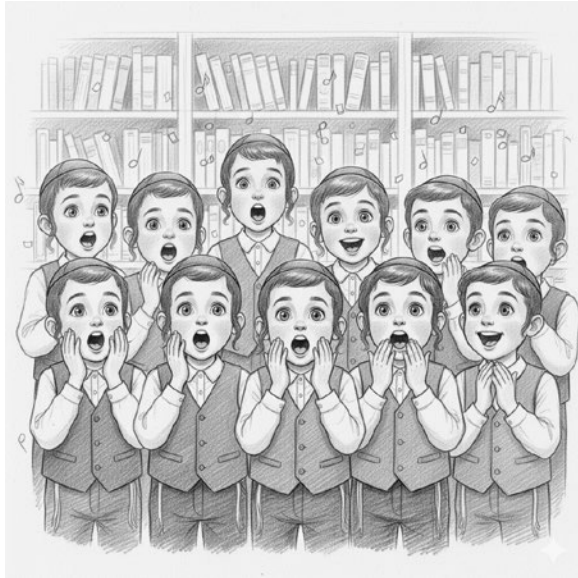
הפתה געשה, חלק מהילדים צחקו, חלק פגעו פה בתדהמה. חיים שאל: מה?! זה נשמע הפוך לגמרי!

חיים ויענקי מספרים על עולם מוזר

הסנדריוץ?!, 'למה אתה תמיד לובש את אותה חולצה? ועוד... כל מילה שלילית זוכה למחאות כפיים, כל מי שמספר על טעות שחבר עשה - הופך למרכז העניינים. כלם מתחרים מי יספר היום דברים רעים יותר..."

אם כל יום היו צוחקים עליך מול כלם

שמוליק הרים יד: "אבל אולי זה דווקא נחמד, כי תמיד יש צחוקים?" המנהל חיר בעצב: "בהתחלה זה באמת מצחיק. אבל תגיד לי, שמוליק - אם כל יום היו צוחקים עליך מול כלם, היית מרגיש שזה באמת מצחיק?" שמוליק שתק. הפנים שלו נהיו מהרהרות. כאן המנהל עצר רגע. פניו היו רציניות, קולו נעשה עמל: "ומה קורה אחרי כמה ימים בעולם כזה? אתם יודעים?" הוא לא חפה לתשובה: "בהתחלה הילדים עוד צוחקים. אף פשה נמשך יום אחרי יום - משהו קורה... לאט לאט - הלב מתפוצץ. אף אחד לא סומך על אף אחד. מי ידע מה יספרו עליו מחר? הרי כל מילה טובה אסורה, כל מעשה עלול להפוך מחר לסיפור הבא. הילדים

מתרחקים זה מזה, נהיים חשדנים. במקום חברות - יש פחד. במקום צחוק - יש דמעות."

בהמשך, רב הילדים יושבים לבד בהפסקה, כי כלם כבר נפגעו מספורים ומעקיצות. ובסוף - לכולם החיוך נעלם. כלם חיים בפחד מתמיד."

כי בלי מילים טובות - האוירה בבית מלאה בכעס

המנהל המשיך לצר את התמונה: "וגם בבית לא קל. בשלחן שבת - במקום זמירות, שומעים דיבורים שליליים: 'שוב האכל

זמן חורף בת"ת שלנו. 'אחרי החגים' הגיע יחד עם מזג אויר סתווי, עלים צהבים וכתמים התעופפו בחצר ברוח הקרירה, שגרת הלמודים חזרה.

הצלצול של סיום הפסקות הצהרים כבר נשמע ופתאום נכנס לכיתתנו המנהל. כלם כבר הבינו שהולך להיות לנו שיעור מעגון שלא מן המניין... "ילדים יקרים" פתח המנהל, "החגים האהובים חלפו, אבל עכשיו

מתחילה שמחה אחרת, שמחת השגרה של הלמוד! היום אספר

לכם ספור קצר, כדי שנתחיל ברגל ימיו... "תכף ומיד הוא פתח בספור. "היום אני רוצה לספר לכם ספור על עולם מקביל. העולם ההוא נראה דומה לשלנו בכל: יש בו ת"ת, רחובות, בתים, משפחות... אבל משהו אחד בו הפוך לגמרי מהעולם שלנו. יש שם חוק "לשון הרע = מצוה גדולה וחשובה! לשון הטוב = עבירה ואיסור חמור!"

הפתה געשה, חלק מהילדים צחקו, חלק פגעו פה בתדהמה. חיים שאל: "מה?! זה נשמע הפוך לגמרי!" המנהל הנהן: "בדיוק. הפוך לגמרי. אבל

בעולם ההוא, כלם מקבלים את החוק הזה כמוזכר מאליו... המנהל חיר מעט והמשיך: "אני רואה שאתם מתפלאים. בואו אספר לכם איך נראה יום רגיל בעולם המקביל."

בקר בעולם המקביל. זרם תלמידים נכנס אל הת"ת. המנהל פהרגלו עומד בשער, "בקר רע" הוא מאחל לכל ילד שנכנס. יום הלמודים מתחיל בעצלותם...

בהפסקה הילדים כמעט ולא משחקים. הם עומדים במעגל וזורקים זה על זה מלים עקצניות 'למה אתה רץ כל כך לאט? בגללך, הקבוצה שלנו הפסידה בתחרות', 'עוד פעם שכחת את

יצא שרופי, 'למה אתה לא עוזר אף פעם לסדר את הבית?'... כלם מחפשים מי עשה טעות. והלבבות? מיבשים. כי בלי מילים טובות-האזירה בבית מלאה בכעס, מריבות ובדידות.

"בעולם ההוא", המשיך המנהל את הספור המרתק, "השכנים לא מדברים זה עם זה, אין איש מברך את חברו לשלום והרחובות מלאים אזורית חשדנות. הרי כל אחד פוחד שחברו יספר עליו משהו רע. העולם מתוח, חשוף, בלי שמחה. אפילו אם יש הצלחות, אף אחד לא מתעודד, כי אסור לומר מילה טובה. וכך- הפל קורס."

"אתם יודעים מה קרה לעולם המקביל הזה בסופו? אין עולם כזה. עולם כזה היה תוף זמן קצר מאוד נגמר. עולם לא יכול להתקיים כפי!" "ברוך ד' שאנחנו חיים בעולם הנכון. בעולם שבו התורה מלמדת אותנו שלשון הרע= אסור חמור, ולשון הטוב= מצוה גדולה. כי רק ככה אפשר לחיות בעולם מתוך אהבת ישראל, חברות אמיתית, ולב שמח."

גם אם לא היתה קיימת מצוה כזו, של שמירת הלשון, היינו חייבים חוק כזה! כדי לשמור על העולם שיתקיים. אשרינו שזכינו! הקדוש ברוך הוא נתן לנו מצוה כזאת של שמירת הלשון! ועוד נותן לנו שכר עצום על כל רגע ורגע שאנחנו שומרים על הלשון!" הכתה שתקה רגע ארוך. ואז מושי אמר בקול רציני "אז בעצם, בכל יום, בכל מילה - אנחנו מחליטים אם העולם יהיה דומה לשלנו... או חליה, לעולם ההוא."

המנהל חיך חיוך רחב, כאילו חפה שמיישהו יגיד את זה בדיוק. "נכון מאוד. כל מה שספרתי לכם על העולם המקביל- הוא לא אגדה רחוקה. זה עלול לקרות גם כאן אם לא נשמר על הלשון, חס ושלום. הספור שלי אמנם נגמר כאן- אבל בעצם, הוא לא באמת נגמר... כי עכשיו, הבחירה היא בידיכם: איזה עולם תבחרו לבנות במילה הבאה שתאמרו?"

ועכשו נשכר כלנו מבינים כמה חשוב לשמור על לשונינו וכבוד חברינו אז אני באמת רוצה לקרא לכם קטע קטן ממה שכותב החפץ חיים בפתיחה להלכות לשון הרע ורכילות, שזה בדיוק מדבר על מה ששוחחנו כאן היום וכך כותב החפץ חיים:

באהבת השם יתברך את עמו ישראל וחפץ מאוד בטובתם עד שקראם בשם בנים, וחלק ה' ונחלה, וכמה שמות חביבים המורים על גדל אהבתו לישראל, כמו שכתוב (מלאכי א) "אהבתי אתכם אמר ה' וגו', לפיכך הרחיקם מכל המדות רעות ובפרט מלשון הרע ורכילות, כי הוא מביא את בני אדם לידי ריב ומצה..

ומפני גדל הרעות שנמצאו במדה המגנה הזאת, הזהירה התורה אותנו בפרטות על זה בלאו

שמתם בודאי לב שלא פתוב כאן איזה לאו התורה צוה אותנו אז עינו בפתיחה להלכות לשון הרע ורכילות בספר 'חפץ חיים- שמירת הלשון' וענו לנו מה הלאו שמובא שם

התשובה לשאלה בגליון יו"כ:

ונראה פשוט שהטעם שהחמירה התורה כל כך בזה העוון, משום שמעורר בזה הדבה את המקטרג הגדול על כלל ישראל

מי זוכה בפרסים?

בגליונות קודמים הבטחנו שוברי קניה לספרים בשווי 50 ₪.

הזוכה הוא:

דובי ויס ממודיעין עלית זכה ב 50 ₪
גם יהודה ליב קפלן זכה ב 50 ₪

הזוכים מקבלים הודעה טלפונית

לתשומת לבכם: עקב רבוי הפניות ותשובות הקוראים.

כל משפחה נכנסת רק פעם אחת להגרלה. לכו, אם יש כמה בני משפחה המעוניינים להשיב, יש לעשות זאת בשיחה אחת בלבד.

בכה עונים תשובות וזוכים בפרסים

במה זוכים?

זוכים בשובר לקניית ספרים
בסך 50 ₪

איך עונים?

מכינים את התשובות לכל השאלות בקצרה
מתקשרים למוקד 'על הצדיקים'

073-345-30-95

כל שבוע עד יום שני בשעה 8 בערב

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם
עונים את התשובות בקול צלול ובהיר

עכשו מתפללים שתזכו

זה שווה יותר מדאבל איגל סיינט-גודנס 1933. אתה לא יודע מה זה?

הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל להרוויח מליון דולר

למרות שאתה לא רואה את זה עכשיו, עוד יבוא יום - הכוונה לעולם הבא - שבו תראה איזה הבדל גדול יצא מכך שהגעת לתפילה דקה אחת מוקדם. נניח והתפילה מתחילה בשעה 8:30, ואתה הגעת ב- 8:29 - הגעת דקה אחת מוקדם

כי בכך ביקשת להביע כבוד לתפילה וכבוד לבית הכנסת. דקה? זה דבר קטן - ככה אתה חושב לעצמך כמו מטבע של סנט אחד. לא ולא! יום אחד תגלה שזו לא היתה רק פרוטה; זו היתה פרוטה של זהב. ואם תלמד משהו במשך הדקה הזו, אתה תגלה שהיא היתה שווה יותר מפרוטה של זהב. אתה תגלה שהיא היתה שווה יותר מדאבל איגל סיינט-גודנס 1933. אתה לא יודע מה זה? תשאל מישהו שמבין במטבעות נדירים - הוא כבר יסביר לך. וככה זה גם במצוות - צריך לשאול מישהו שמבין בזה. והמסילת ישרים הבין במצוות! והוא אומר לך שבדקה הזו אתה השקעת השקעה של מליון דולר, לא של פרוטה.

אבל עלינו להמשיך ולעבוד על זה, כי יש מישהו שדואג תמיד להטיף לנו אחרת. אתם יודעים מי זה? השטן. היצר הרע תמיד מדבר בתוך הראש שלנו, ובכל הנוגע למעשים קטנים, הוא זריז במלאכתו: "מה זה שווה?" הוא טוען. נניח ועולה לך בראש רעיון לשבת וללמוד משהו בין מנחה למעריב או בזמן שאתה ממתין לאוטובוס וכדומה. היצר הרע אומר לך: "תראה, האוטובוס עומד להגיע כל דקה. אז מה הענין לפתוח עכשיו ספר?"

עליך להיות מוכן למתקפה הזו. צריך להשיב לו בחזרה: 'מה אתה מנסה להאכיל אותי לוקשן? השתגעתי?! אתה לא מבין שגם הדבר הקטן ביותר בעולם הזה, מצוה קטנה, או אפילו עוד קצת כוונה שמשקיעים במצוה שמקיימים, הוא דבר שיום אחד תיבחן תולדתו בברור ודאי. כלשון המסילת ישרים.

(תורת אביגדור נצבים תשפ"ה)

עצה זו שייכת לכל אחד ולא דווקא לבחורי ישיבה

הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א על הפעולות הקטנות

הנה בישיבות נפוצה הדעה שחוץ מארבע השעות בבוקר שלומדים עיון, יתקיים עוד סדר של עיון במשך היום, כגון בסדר שלישי. הרעיון העומד מאחורי דעה זו הוא שאם הבחור נפרד מן הסוגיא

בשעה אחת וחצי בצהריים וחוזר אליה רק למחרת בבוקר, אין מוחו ולבו שקועים בה, ולא תהיה לו התועלת הרצויה מלימוד העיון. תכלית לימוד העיון הרי אינה לרכוש עוד ידיעה ברשב"א, אלא להרגיל את הבחור שמוחו יהיה שקוע לגמרי בסוגיא שהוא עוסק בה, ואם כן הוא מוכרח לחזור אליה שוב במשך היום.

אכן עצה זו שייכת לכל אחד ולא דווקא לבחורי ישיבה ולא דווקא ללימוד העיון.

הרעיון הוא שהאדם יעשה פעולה המשעבדת את המוח לחזור אל התורה בכל עת. וכן הוא הדבר לגבי תפילה. אם יבחר האדם לעצמו חמש דקות ביום, שלא בעת התפילה, שבהן ילמד פירוש מילות התפילה, יראה שזה ישנה את מהותו להיות שקוע בתפילה ולחזור אליה שוב ושוב.

אין הוא כאותו שמרגיש בסיום התפילה שהוא נפרד עכשיו מהסידור עד לזמן התפילה הבא. אכן כן, הפעולות הקטנות שהאדם עושה להחזיר את מוחו ולבו אל התורה ואל התפילה, כח עצום יש להם, ומי שעושה כן, מתקיימת בו הבטחת המשנה: "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות", ולא רק מחמת בטחונו, ולא רק מפני שמגיע לו שכר, אלא מפני שנעשה אדם רוחני, כי מסר את מוחו ולבו להיות כלים לרוחניות, והרוחני אינו משתעבד."

הן כך כתב רש"י בפסוק "וירדו בדגת הים" - "יש בלשון הזה לשון רידוי ולשון ירידה, זכה רודה בחיות ובהמות, לא זכה נעשה ירוד לפניהם והחיה מושלת בו". פירושו של דבר שהבריאה בתיקונה אמורה להיות באופן שהחיות יראות מן האדם, אך כשהאדם מגשם את עצמו, הוא נעשו ירוד לפניהם והחיה מושלת בו.

(הבינני' שיעור ליל שישי פרשת נח תשפ"ג)